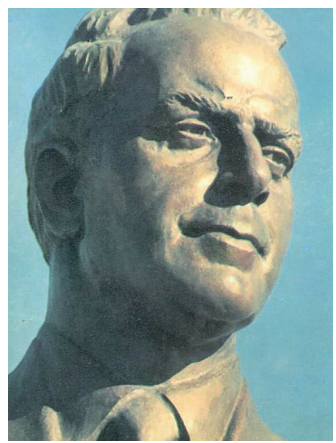

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. İlhamov

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

20 avqust
2025-ci il,
çərşənbə
№ 146 (6973)
Qiyməti
60 qəpik

15 il səmərəli əməkdaşlıq...

Bax səh. 2

Cənubi Qafqaza sülh gəlir...

166 tərəfdaş ölkə...

Azərbaycanın
xarici ticarət
partnyorlarının
sayı artır

Bax səh. 5

Azərbaycan Mərkəzi Asiya ilə Avropanı birləşdirən strateji körpüdür

Bax səh. 2

“Oval kabinet” sülh qaranquşu rolunda... Prezident Tramp bütün Avropanı masasına yığdı

ABŞ-ın 10 şəhərində Azərbaycan nümayəndəliyi açılacaq

“Caspian Energy Club” və Azərbaycan Milli Biznes Assosiasiyası ABŞ-ın aparıcı 10 şəhərində nümayəndəliklərini açmağı planlaşdırır. “Caspian Energy Club”-in sədri və Telman Əliyev bildirib ki, nümayəndəliklər Nyu-York, Los-Anceles, San-Fransisko, Vaşinqton, Çikaqo, Hyuston, Ostin, Sietl, Atlanta və Mayami şəhərində fəaliyyət göstərəcək. “Caspian Energy Forum”, “Caspian Innovation Forum”, “Caspian Investment Forum”...

Bax səh. 5

Tarixdə əbədi qalacaq zəfərlərimiz

Son iki yüz illik tariximizdə çoxlu faciələrə üzləmişik. Ən böyük faciəmiz isə amansız istilalar nəticəsində tarixi ərazilərimizin itirilməsi olub. 2020-ci ildə baş verən 44 günlük müharibədə və 2023-cü ilin sentyabr ayında keçirilən 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərində qazanılan şanlı zəfərlər isə tariximizin dönmüş nöqtələridir. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin məmari olduğu bu qələbələr sayəsində xalqımız son...

Bax səh. 6

Azərbaycanın uğuru və yüksəlişi daimi və əbədi olsun!

Amerika və İsraildən bir neçə Yəhudi qurumları və Lobbı təşkilatları Azərbaycana avqustun 8-də baş tutmuş Vaşinqton görüşünə dair dəstək ifadə ediblər. Açıqlamada deyilir: “Ermənistanla doğma Azərbaycan arasında 35 ilə yaxın uzun bir dövrü əhatə edən münasibətin sona çatması və avqustun 8-də Vaşinqtonda tərəflər arasında sülhə doğru addımların atılması, Azərbaycana qarşı 30 ildən artıq davam edən...

Bax səh. 6

Proses başladı...

Bax səh. 7

HƏMAS razılaşdı...

Bax səh. 7

Avqustun 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev “The Goldman Sachs Group Inc.” şirkətinin global məsələlər üzrə prezidenti Cared Koheni qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki,

söhbət zamanı dövlətimizin başçısı ilə Cared Kohenin bu ilin yanvarında Davosda görüşü məmnunluqla xatırlandı.

Ölkəmizlə “The Goldman Sachs Group Inc.” şirkəti arasında 2010-cu ildən səmərəli əməkdaşlığın qurulduğu qeyd

15 il səmərəli əməkdaşlıq...

İlham Əliyev “The Goldman Sachs Group Inc.” şirkətinin global məsələlər üzrə prezidentini qəbul edib

edilərək, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun bu şirkətlə uğurlu tərəfdaşlığından məmnunluqla bildirildi.

Görüşdə avqustun 8-də Vaşinqtonda ABŞ Prezidentinin dəstəyi ilə Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gün-

dəliyinin irəli aparılması baxımından əldə olunmuş nailiyyətlərin önəminə toxunuldu və bu nəticələrin regionun hərtərəfli inkişafı üçün geniş imkanlar yaratdığı vurğulandı.

Söhbət zamanı ölkəmizlə şirkət arasında əməkdaşlığın

perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

Qeyd edək ki, “The Goldman Sachs Group Inc.” 1869-cu ildə təsis edilib. İnvestisiya və istehlak bankçılığı, qiymətli kağızlar, aktivlərin idarə edilməsi sahələrində xidmətlər

təqdim edən aparıcı global maliyyə institutu hazırda 40-dan çox ölkədə fəaliyyət göstərir. Mənzil-qəragahı Nyu-York şəhərində yerləşən şirkət 2,8 trilyon ABŞ dolları dəyərində aktivləri idarə edir.

Azərbaycan Mərkəzi Asiya ilə Avropanı birləşdirən strateji körpüdür

Özbəkistan-Azərbaycan münasibətləri qarşılıqlı etimad və dəstək ruhunda fəal şəkildə inkişaf edərək strateji müttəfiqlik zirvəsinə yüksəlib. Tərəflər arasında yaradılmış Ali Dövlətlərarası Şurası münasibətlərin daha da irəliləyib getməsinə mühüm töhfə verir. Bu barədə Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev “Özbəkistan, Azərbaycan və Avropa - ümumi inkişaf naminə əməkdaşlıq” adlı yüksək səviyyəli görüşün iştirakçılarına müraciətində vurğulayıb.

Cənab Mirziyoyev əlavə edib ki, Azərbaycan Mərkəzi Asiya ilə Avropanı birləşdirən strateji körpü rolunu oynayır. Bu isə Özbəkistanın da Avropa ilə nəqliyyat-logistika tranzitlərində fəal yer almasında mühüm faktor kimi çıxış edir. Özbəkistan Azərbaycanın bu unikal nəqliyyat-enerji təşəbbüskarlığına qoşularaq Avropa İttifaqı və digər tərəfdaşlarla birlikdə səmərəli dəhlizlərin inkişafı istiqamətində məqsədyönlü işləri davam etdirməkdədir.

Özbəkistan ölkəmizin müəllifi olduğu enerji, nəqliyyat-logistika dəhlizlərinə qoşulmaqla iqtisadi-siyasi dividendlər əldə etmək niyyətindədir

Prezident İlham Əliyevin yeni ümum regional proseslərin inkişafında iştirak etmək və Cənubi Qafqaz ilə Mərkəzi Asiya arasında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi sahəsindəki səylərini yüksək qiymətləndirən Özbəkistanın dövlət başçısının fikrincə, bu çoxşaxəli tədbirlər ümumilikdə türk dövlətlərinin yerləşdiyi coğrafiyaların strateji yerini əks etdirməklə Qərbi və Şərqi arasında hab rolunu bərpa etməsinə imkan verəcək.

Yeri gəlmişkən, Ş.Mirziyoyev Vaşinqtonda Azərbaycan, Ermənistan və ABŞ arasında imzalanmış üçtərəfli Birgə Bəyannamənin əhəmiyyətinə də toxunaraq bu mühüm sənədin bölgə üçün yeni əməkdaşlıq və rifah qapılarını açacağına əminliyini ifadə edib. Nəticədə digər region ölkələrinin də çoxformətli əməkdaşlıq platformasına qoşulması geniş iqtisadi-siyasi dividendlər əldə etməsinə imkan yaradacaq.

Hədəf ticari mübadiləni 500 milyon dollara çatdırmaqdır

Azərbaycan və Özbəkistan son illərdə ikitərəfli münasibətlərin inkişafı və keyfiyyət-cə yeni mərhələyə çatması üçün qarşılıqlı təmasları daha da artırmaqdadır. Ölkələr arasında ticarət, iqtisadiyyat, investisiya, nəqliyyat və digər sahələrdə mühüm layihələrin həyata keçirilməsi birgə əməkdaşlığın gündəliyini daha da genişləndirib və tərəflər sərmayə təşəbbüslərini artırmaq üçün ortaq maliyyə institutunun imkanlarından faydalanmaq niyyətindədir. İki ölkənin iqtisadi potensialı hədsiz dərəcədə böyükdür. İndiyədək Azərbaycanla Özbəkistan arasında 100-dən artıq sənəd imzalanıb. Bu normativ hüquqi baza tədricən daha da genişlənir və təkcə son 2 ildə 30-dan artıq mühüm ikitərəfli sənəd imzalanaraq qüvvəyə minib. 2024-cü ildə ölkələrimiz arasında ticarət döv-

riyyəsi 250 milyon dolları ötüb, tərəflər bu rəqəmi 2 dəfə artıraraq 500 milyon dollara çatdırmağı hədəfləyib. Bu prosesdə birgə müəssisələrin yaradılması, biznes icmalarının qarşılıqlı fəaliyyətləri mühüm yer tutur. Hazırda Azərbaycanla 200-dən çox Özbəkistan şirkəti fəaliyyət göstərir ki, bu da iqtisadi-investisiya imkanlarının artmasına töhfə verir.

Həmçinin ötən il təsis edilən Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Şirkəti tərəflər arasında iqtisadi əməkdaşlığın genişləndirilməsi və investisiya fəaliyyətinin fəallaşdırılmasını təşviq etməkdədir. Şirkət dövlət və özəl sektorun nümayəndələrini vahid sərmayə platformasında birləşdirərək onların qarşılıqlı sərmayə qoyuluşlarının istiqamətlərini müəyyənləşdirərək sərmayə proqramlarının icrasında koor-

Yeni İpək Yolunun Orta Dəhlizinə çevrilən Azərbaycan Şərqi-Qərbi nəqliyyat magistralının əsas nöqtələrindən biri olan Mərkəzi Asiya ilə əlaqələri gücləndirir. Özbəkistan bu qovşaqla əsas coğrafi hüdudlardan biri kimi xüsusi yer alır. Çindən başlayaraq Mərkəzi

Asiya ölkələri və Xəzər dənizi üzərindən Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə ərazisindən keçməklə Asiyaya Avropa ilə birləşdirən və ticarət əlaqələri üçün mühüm arteriyaya çevrilən Orta Dəhliz Özbəkistan üçün də strateji əhəmiyyət daşıyır. Özbəkistan hökuməti özü-

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə özbək sənaye klasterləri

Özbəkistan Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə aparılan yenidənqurma işlərində də yaxından iştirak edir. Füzulidə özbək hökumətinin maliyyə dəstəyi ilə ilk məktəb inşa edilib, digər bərpa-quruculuq işlərinə töhfə verilir. Özbək şirkətləri bu ərazilərdə pambıqçılıq klasteri layihəsinin icrasına başlayıb və 2025-ci ilin iyul ayında Xankəndidəki toxuculuq fabriki işə düşüb. Layihənin ilkin mərhələsində peşəkar təlim keçmiş 250 nəfər işlə təmin

olunub. Ümumilikdə, müəssisədə 1000-ə yaxın daimi iş yerinin yaradılması planlaşdırılır.

Özbəkistan Qarabağ və Şərqi-Zəngəzurdə özəl biznes layihəsi çərçivəsində bərpaolunan enerjinin istehsalı və emalı da inkişaf etdirməkdə maraqlıdır. Ötən il imzalanmış “Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında enerji sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair Yol Xəritəsi”nə əsasən,

Özbəkistan Orta Dəhliz və Rəqəmsal İpək Yolunda fəal yer alır

nün dəmir yolu infrastrukturalarının yenilənməsi, yeni tranzitlərin əlaqələndirilməsi istiqamətində səylə çalışmaqdadır. Həmçinin Avropa ilə Asiya arasında yaradılan yeni rəqəmsal dəhlizin - “Rəqəmsal İpək Yolu” (Digital Silk Way) layihəsində də Özbəkistan Azərbaycanın yaxın tərəfdaşıdır.

Özbəkistan “Azərbaycan-Mərkəzi Asiya” “yaşıl enerji” dəhlizində də fəal yer alır. Ötən il Daşkənddə keçirilən forumda “Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistanın enerji sistemlərinin qarşılıqlı əlaqəsi üzrə Əməkdaşlıq Memorandumu” imzalanıb. Memorandumun davamı kimi ilin sonunda 3 ölkə “yaşıl enerji” dəhlizində dair saziş imzalayıb ki, bu sənəd beynəlxalq əhəmiyyətli hüquqi olmaqla,

Mərkəzi Asiya-Azərbaycan-Avropa formatının təsis edilməsinin hüquqi əsasını yaradıb. Sənəd bərpaolunan enerji mənbələri, enerji səmərəliliyi, hidrogen, enerji infrastrukturunu, həmçinin rəhbər komitə və işçi qrupunun yaradılması kimi məsələləri əhatə edir.

Üç qardaş ölkənin “yaşıl enerji” üzrə vahid siyasət təşəbbüsləri Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) dövlət başçılarının qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə imzalanan Qarabağ Bəyannaməsinin əsas bəndlərindən birini təşkil edir, sazişdə əsas hədəflərdən biri kimi üzv ölkələr arasında bərpaolunan enerji sahəsində birgə əlaqələrin vahid iqtisadi blokda birləşdirilməsi öz əksini tapıb.

HIGH-LEVEL MEETING

UZBEKISTAN, AZERBAIJAN AND EUROPE:

Cooperation for Common Development

azad edilmiş ərazilərdə təmiz enerjiyə keçid və dekarbonizasiya sahələri üzrə birgə layihələrin icrası çərçivəsində “yaşıl enerji” infrastrukturunun qurulması, özəl investisiyalar hesabına yeni su elektrik stansiyalarının tikintisi, enerji resurslarından səmərəli istifadə nəzərdə tutulur.

Bir sözlə, Azərbaycan və Özbəkistan arasında yeni siyasi-iqtisadi münasibətlərin

strateji müttəfiqlik səviyyəsinə qalxması əlaqələrin dinamikasını daha da artırır.

Prezident Şavkat Mirziyoyevin boyan etdiyi kimi Özbəkistan Azərbaycanın müəllifi olduğu nəhəng enerji, nəqliyyat-logistika dəhlizlərinə qoşulmaqla Qərbi və Şərqi arasında yaranan habda əsas ölkələrdən birinə çevrilir.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Cənubi Qafqaza sülh gəlir...

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında Vaşinqtonda keçirilən tarixi görüşdən və Vaşinqton Bəyannaməsinin imzalanmasından sonra Cənubi Qafqaz yeni inkişaf mərhələsinin astanasındadır. Uzun illər bölgəni gərginlik, müharibə və qeyri-müəyyənlik içində saxlayan faktorlar artıq aradan qalxmaq üzrədir. Azərbaycanın qətiyyətli qalibiyyətilə nəticələnmiş Vətən müharibəsi regionda reallıqları dəyişdirdi, beynəlxalq gücləri də bu reallıqla hesablaşmağa məcbur etdi. Məhz bu kontekstdə Ermənistan rəhbərliyinin də sülh yolunu seçməkdən başqa alternativ qalmadı. Artıq Ermənistan dərk edir ki, regionun gələcək inkişafı üçün sülh və təhlükəsizlik amilləri mütləq şəkildə ön plana çıxmalı, Cənubi Qafqazda əbədi sabitlik hökm sürməlidir.

Yeni dövrün astanasında...

Bəli, artıq 5 ildir ki, yeni inkişaf mərhələsi yaşayan, yeni siyasi reallıqlara əsaslanan Cənubi Qafqaz Azərbaycanın səyi nəticəsində özünün identikliyi ilə beynəlxalq münasibətlər sisteminə önə çıxmaqdadır. Bu mərhələ regionun həyatında yeni - sabit, inkişafa yönəlik dövrün başlanğıcı kimi də qeyd edilə bilər. Bu gün yeni dünya nizamının formalaşdığı zamanda Cənubi Qafqazın stabil və sabit məkan kimi tanınması qlobal diqqəti bizim coğrafiyaya fokuslandırır. Yeni dövr üçün xarakterik olacaq amillər sırasına qlobal güclərin maraqları və regional dinamika, Azərbaycanın regionun inkişafında və siyasi çəkisinin artmasında lider rolu, Ermənistanın dövlət olaraq özünü təsdiqləməsi üçün şansı kimi məsələlər daxildir. Vaşinqton görüşündən sonrakı mərhələ regionda sülh və sabitliyi təmin etmək, həmçinin

Paşinyanın müraciəti - 34 ildən sonra edilən erməni etirafları

Müraciətin əsas ana xətti...

Bu mənada, baş nazir Nikol Paşinyanın xalqa son müraciəti diqqəti cəlb edir. Vurğulanmalıdır ki, onun ritorikasında artıq revanşist çağırışlar deyil, əməkdaşlıq, sabitlik və inteqrasiyaya yönəlik mesajlar önə çıxır. Bu, təkcə Ermənistan üçün deyil, bütün Cənubi Qafqaz üçün perspektiv sülh dövrünün başlanğıcından xəbər verir. Ermənistanın “düz yola qayıtması”, destruktiv mövqedən imtina etməsi, həm Azərbaycanla münasibətlərin normalaşdırılması, həm də regional əməkdaşlıq platformalarına qoşulması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu yeni mərhələ həm də beynəlxalq güclərin, xüsusilə Vaşinqtonun vasitəçiliyi ilə bölgədə davamlı sülh və təhlükəsizlik üçün atılan addımların nəticəsidir. Artıq Cənubi Qafqaz xalqları üçün qarşıdakı illər qarşidurma illəri deyil, inkişaf və əməkdaşlıq illəri ola bilər. Paşinyanın xalqa ünvanladığı son müraciət də bu istiqamətdə verilən siyasi mesajların mühüm hissəsi kimi tarixə düşməkdədir.

kedici rol”da olmalıdır. Yəni, bütün manipulyativ cəhdlər kənara qoyulmalı, dinc və sülh, heç bir təhdidin olmaması şəraitində yaşamaq üçün hüquqi zəmin formalaşdırılmalı, sadəlik sülh prosesinə sadıqlıq nümayiş etdirməlidir.

nin regional güc balansını təmin edərək dünya miqyasında daha möhkəm siyasi və iqtisadi əlaqələr qurmaqdır. Bunun üçün isə zəmin, şərait və hüquqi müstəvi mövcuddur. Qlobal təhlükəsizliyə verdiyimiz töhfələr bütün mənalarda ümumən Cənubi Qafqaz coğrafiyasının inkişaf perspektivinin əsas ştrixlərinə çevrilib. Yeni nizamda siyasi üstünlüklər iqtisadi diversifikasiya ilə möhkəmləndiriləcək ki, burada da Azərbaycanın rolu birmənalıdır. Yeni iqtisadi format bölgənin ümumi siyasi gücünü artırır - məhz Azərbaycanın apardığı

siyasət Cənubi Qafqazın müstəqil aktor kimi çıxışını əsaslandırır. İllərdir ki, bir sıra xarici müdaxilə cəhdlərinə qarşı açıq mübarizə aparan və bütün proseslərdən qalib ayrılan Bakı mühüm precedent yaradır - ümumən bölgə üçün yeni inkişaf istiqamətləri müəyyənləşdirilir. Bölgədəki təhdidləri dəf etmək və yeni siyasi təşəbbüslərlə irəlilətmək məqsədi Azərbaycanın bütövlükdə, bölgə üçün hazırladığı strateji yol xəritəsinə çevrilməkdədir. Bu, həm regional tərəfdaşlığın yeni müstəvidə inkişafına dəstək verir, həm də Cənubi

Qafqazın güc mərkəzi kimi özünü təsdiqləməsində əsas yaradır.

Bu mərhələdə Ermənistanın üzərinə düşən məsuliyyət isə sülhə və təhlükəsizliyə xələl gətirməkdir. Vurğulandığı kimi, qeyri-konstruktiv mövqedən əl çəkəməsi, sülhü imzalaması həm də İrəvana könər qüvvələrin forpostu qiyafəsindən xilas olmaqda kömək edəcək. Bunun üçün isə Ermənistan bölgənin ümumi inkişaf strategiyasının hissəsi olaraq çıxış etməlidir - başqa sözlə, bölgədə gedən proseslərdə “məneol rol”da deyil, “kömə-

Fərqli Cənubi Qafqaz, yeni Ermənistan...

Özünün müraciətində Paşinyan ABŞ-da Azərbaycanla sülh müqaviləsinin parafanmasını dönüş nöqtəsi adlandırır. O xatırladı ki, avqustun 8-də Vaşinqtonda keçirilən üçtərəfli sammitdən sonra Azərbaycan və Ermənistan iki mühüm sənəd imzalayıblar - birincisi, onlar Sülh və Dövlətlərarası Münasibətlərin qurulması haqqında Sazişi paraflayıblar, ikincisi, bərgə bəyannamə qəbul ediblər. “Ermənistan Respublikası ilə Azər-

baycan Respublikası arasında sülh bərqərar oldu, öziz insanlar. Avqustun 8-dən biz fərqli Cənubi Qafqazda, yeni Ermənistanda yaşayırıq”, - Paşinyan bildirib.

Paşinyan vurğulayıb ki, əldə olunan razılaşmalar iki xalq arasında düşmənçilik şəhifəsinin bağlanmasına zəmin yaradır. “Biz nəhayət, bir alət kimi müharibəni rədd etdik və istisna etdik. Bu, yeni mərhələnin başlanğıcı deməkdir”, - deyərək əlavə edib.

Göründüyü kimi, Paşinyan öz çıxışında açıq şəkildə etiraf edir ki, Ermənistanın indiyədək tutduğu mövqe (müharibə, terrorizm, təhdid və işğalçılıq) ölkəni təcridə, geriyyə və təhlükəsizlik risklərinə sürükləyib. Onun “sülhdən başqa yol yoxdur” mesajı, əslində, 2020-ci ildən sonra yaranmış geosiyasi nizamın qəbul edilməsinin təsdiqidir. Bu, həm daxilə erməni cəmiyyətinə, həm də xarici tərəfdaşlara verilən vacib siqnaldır.

“Ermənistanla Azərbaycan arasında marşrutlar açılır”

“Vaşinqton razılaşmaları nəticəsində Ermənistan təcrid vəziyyətindən çıxır. Bu, son vaxtlar qeyri-mümkün hesab edilən nəticədir”. Bunun müraciətində Paşinyan deyib: “Ermənistanla Azərbaycan arasında marşrutlar açılır. Bu o deməkdir ki, nəqliyyat kommunikasiyalarının bərpası və tikintisi sərhədlərin dəqiqləşdirilməsi, delimitasiya və razılaşdırılması prosesləri ilə müşayiət olunmalıdır”. Paşinyanın sözlərinə görə, Ermənistan sərhədi keçmə prosedurlarını sadələşdirməyə hazırdır: “Bu, ilk növbədə həll edilənlərdir. Bu, bizə yeni narahatlıqlar yaradır mı? Qətiyyəyən yox”.

Nikol Paşinyan bildirib ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında yeni nəqliyyat əlaqəsi gündəmədədir. O qeyd edib ki, Ermənistan

ərazisindən keçməklə Azərbaycan Respublikası ilə Naxçıvan arasında maneəsiz nəqliyyat əlaqəsinin təmin edilməsinə xüsusi diqqət yetirilib. “Bu, Ermənistan üçün yeni perspektivlər, eləcə də beynəlxalq səviyyədə tanınmış kommunikasiya təminatı və əməkdaşlıq deməkdir”, - o qeyd edib.

Bəli, Ermənistanın siyasi rəhbərliyi artıq etiraf edir ki, vurğulanan kommunikasiya sistemlərinin bərpası, açılması mütləqdir. Çünki yolun açılması Azərbaycandan Azərbaycana rahat və maneəsiz yol olduğu qədar Ermənistan üçün mühüm iqtisadi platformadır. Nəzərdə tutulan marşrutların reallaşması birinci növbədə mühüm geocoğrafi situasiya yaradacaq. Paralel olaraq Ermənistan bu yolun açılması ilə yeni inkişaf mərhələsinə

qədəm qoyacaq. Bu amil Ermənistan üçün həm siyasi, həm də iqtisadi dividendlər vətəndir. Bəli ki, Ermənistanın regional ticarət yollarına çıxışını bərpa etməyə və daha böyük iqtisadi məkana inteqrasiya etməyə imkan əldə edəcək. Bu yol vasitəsilə Ermənistan daha böyük xarici bazarlara çıxış imkanına qazanacaq. Paralel olaraq Türkiyə və Azərbaycanla əlaqələri normalaşacaq - bu da özlüyündə Ermənistan iqtisadiyyatına geniş imkanlar yaradacaq. Yeni logistika və infrastruktur imkanları sayəsində nəqliyyat, ticarət, enerji və xidmət sektorlarında inkişaf sürətlənəcək. Eyni zamanda, Ermənistanda xarici sərmayə artacaq - açıq sərhədlər və sülh mühiti Ermənistan iqtisadiyyatına inamı artıracaq. İqtisadi dalan mühiti aradan qalxacaq.

Ermənistan cəmiyyəti 34 il səhvə yol verib...

Paşinyan, həmçinin bildirib ki, ABŞ-ın hazırkı prezidenti Donald Tramp Azərbaycanla münasibətlərin normalaşması prosesində əvəzsiz rol oynayıb: “Bu prosesdə ABŞ prezidenti Donald Trampın və onun administrasiyasının rolunu qiymətləndirməmək olmaz. Məhz buna görə də biz Azərbaycan Prezidenti ilə birlikdə cənab Trampın Nobel Sülh Mükafatına namizədliyini irəli sürmək qərarına gəldik”.

Paşinyan, həmçinin bildirib ki, Vaşinqton razılaşması həm Ermənistan, həm də Azərbaycan üçün mütləq uğurdur. “34 illik dövlətçiliyimizin tarixində biz bütün xarici siyasət və diplomatik hadisələri “qələbə və ya məğlubiyyət” miqyasında qiymətləndirməyə çalışmışıq. Hörmətli insanlar, mən cəsarətlə deməliyəm:

bu, sualın yanlış formalaşdırılmasıdır. Çünki seçim həmişə qələbə və məğlubiyyət arasında deyil, məğlubiyyət qaçılmazdır”, - Paşinyan bildirib.

Onun sözlərinə görə, əldə olunan razılaşmalar Ermənistanda dövlət quruculuğu konsepsiyasının əsl təntənəsidir. “Əsas razılığa gələn bütün tərəflərə uğur vəd edən qarşılıqlı razılaşma düsturudur. Vaşinqton razılaşmaları həm Ermənistan, həm Azərbaycan, həm də ABŞ üçün mütləq uğurdur. Bu razılaşma dövlətimizi əsas strategiyasına uyğun olaraq etibarlı, sabit edir, müstəqilliyimizi və suverenliyimizi möhkəmləndirir, bizim rifahımızı və xoşbəxtliyimizi reallaşdırır”, - deyərək Ermənistan hökumətinin başqçısı bildirib.

Erməni baş nazirin bu fikri

növbəti etirafın anonsudur - Ermənistanın yürütdüyü işğalçılıq, təcavüzkar siyasət 30 ilə yaxın bir müddətdə bölgədəki birliyin formalaşdırılmasına maneçilik törətməklə yanaşı, Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini işğal altında saxlamaqla Ermənistan bütönlükdə Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik arxitekturasının yaranmasını ləngitdi. Bu isə özlüyündə regionun iqtisadi-sosial potensialının tam şəkildə açılmasına, qlobal iqtisadi münasibətlər sisteminə dayıqlı yerini tutmasına mane oldu. Paralel olaraq bu proses Ermənistanın bir dövlət kimi özünü sübut etməsinə mane olub - çünki bütün qlobal birlik İrəvanı bu və ya digər şəkildə işğalçı dövlət kimi tanıyıb. Bu gün Azərbaycan Ermənistanla həm də özünü müstəqil dövlət kimi xarakterizə etmək imkanına yaraşır.

“Ermənilərin Qarabağa qayıdışı ideyasını real hesab etmirəm”...

Ermənistanın baş naziri bəyan edib ki, yalnız Qarabağ məsələsinin bağlanması Azərbaycanla sülhü mümkün edib. “Mən dedim ki, Qarabağ münaqişəsinin davam etdirməmək məntiqi ilə Ermənistanla rəhbərlik etməyə, xalq bu məntiqə razılaşmasa, inqilab etsin. Amma siz inqilab etmədiniz, çünki mənəmin kimi anladınız: Qarabağ məsələsi həll olunmasa, sülh olmayacaq. Bəzi qüvvələr Qarabağ məsələsindən sadəcə olaraq, Ermənistanda öz problemlərinin həlli üçün alət kimi istifadə ediblər”.

Paşinyan Azərbaycan öz suverenliyini bərpa etdikdən sonra Qarabağı könüllü tərk edən ermənilərlə bağlı məsələyə də toxunub. “Mən dəfələrlə açıq şəkildə demişəm: onların qayıdışı

ideyasını real hesab etmirəm. Ümumiyyətlə, bu, Ermənistanla Azərbaycan arasında yaradılmış sülhə xələl gətirən mövzudur. Onu yenidən gündəmə gətirmək cəhdləri heç nə verməyəcək və yalnız dövlətlər arasında gərginlik yaradacaq. Ona görə də bildirirəm ki, bəli, bu, sülh üçün yeni və təhlükəli mövzudur”.

Onun sözlərinə görə, bu xəttlə razılaşmayanların hamısı şüurlu və ya şüursuz olaraq yeni münaqişələrdə maraqlı olan qüvvələrin düşürgəsində olurlar.

Paşinyan Ermənistan və Azərbaycanın 1991-ci il Alma-Ata Bəyannaməsi əsasında birliyinin sərhədlərinin toxunulmazlığını və ərazi bütövlüyünü tanıdığını deyib: “Bu, o deməkdir ki, tərəflər Ermənistan Respublikasının ərazisi ilə Azərbay-

can Respublikasının ərazisinin hüquqi baxımdan keçmiş sovet respublikaları olan Ermənistan SSR və Azərbaycan SSR əraziləri ilə eyni olması faktından çıxış edirlər. Bu realıq sərhədlərin demarkasiyası prosesində öz həllini tapmalıdır”, - Paşinyan bildirib.

Göründüyü kimi, Paşinyanın müraciətində Azərbaycanla sərhədlərin müəyyənləşdirilməsi, delimitasiya və demarkasiya proseslərinə sadıqlığını ifadə etməsi diqqət çəkir. Bu, əslində onilliklərdən davam edən sərhəd mübahisələrinin həllinə aparan yolun başlanğıcıdır. Ermənistan rəhbərliyi anlayır ki, Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalanmadan ölkə iqtisadi və siyasi sabitliyə qovuşa bilməz. Paralel olaraq Qarabağı könüllü tərk edən ermənilərin qayıtmayacağı ilə fikirlər hələ də köhnə təfəkkürlü, revanşist qruplara mütləq cavab xarakteri daşıyır.

“Oval kabinet” sülh qaranquşu rolunda...

Avqustun 18-də Vaşinqtonda Rusiya-Ukrayna müharibəsinin yekunlaşması ilə bağlı növbəti danışıqlar raundu təşkil olunub. Bu dəfə Ağ Evin “qonağı” Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski və Avropa kontingentinin liderləri olub. İlk olaraq təkbətək görüş keçirən ABŞ və Ukrayna liderləri təxminən bir saat yaxın müzakirə aparıblar. ABŞ prezidenti Donald Tramp Ağ Evin Oval kabinetində Ukrayna dövlətinin başçısı ilə görüşməyi “böyük şəraf” adlandırıb.

Atəşkəssiz sülh...

ABŞ lideri görüşdə bir çox məqamlara toxunub. O bildirib ki, Ukrainada müharibəyə son qoymaq üçün danışıqlarda irəliləyiş əldə olunub və ola bilsin ki, onun Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə bu yaxınlarda keçirdiyi görüş müəyyən nəticələr verəcək. Ağ Ev rəhbərinin fikrincə, Putin müharibənin bitməsinə istəyir. Tramp Zelenski ilə hazırkı görüş uğurlu olarsa, müharibəyə son qoymaq üçün Putin və Zelenski ilə üçtərəfli sammit keçirəcəyinə ümid etdiyini ödə çəkib. ABŞ Ukrainada müharibəni dayandırmaq üçün atəşkəs olmadan danışıqlar aparmaq istədiyini vurğulayır - Tramp Zelenskinin yanında “mənə atəşkəs lazım deyil” deyərək müvqeyini açıqlayıb.

Bildirilib ki, ABŞ Rusiya ilə müharibəyə son qoymaq üçün sülh sazişinin bir hissəsi kimi təhlükəsizlik zəmanətlərinin verilməsində iştirak edəcək. Tramp deyib ki, Avropa ölkələri ilk müdafiə xətti olsa da, ABŞ onlara da kömək edəcək. “Çoxlu, çoxlu təhlükəsizlik yardımı olacaq. Çoxlu yardım olacaq” - Tramp sözlərinə davam edib. Vaşinqtonun Kiyevə nə qədər yardım etməyə hazır olduğu sualına Tramp belə cavab verib: “Biz hazırda Ukraynaya heç nə vermirik, silah satırıq”.

25 dəqiqəyə yaxın davam edən mətbuat konfransından sonra Zelenski həyat yoldaşı Yelena Zelenskayanın Amerikanın birinci xanımı Melani Trampa ünvanladığı məktubu ABŞ prezidentinə təqdim edib. Ukrayna dövlətinin başçısı müharibə başa çatdıqdan sonra Ukrainada seçkilər keçirməyə hazır olduğunu bəyan edib.

ABŞ prezidenti də öz növbəsində Ukrayna və Avropaya təhlükəsizlik zəmanəti verəcəyini vəd edib. Tramp atəşkəs deyil, uzunmüddətli sülhə nail olmaq istədiyini bildirib və ABŞ, Ukrayna və Rusiya prezidentlərinin üçtərəfli görüşü

olacağı təqdirdə müharibəni bitirmək üçün yaxşı şanslardan danışır.

Prezident Tramp bütün Avropanı masasına yığdı

Avropa narahatdır...

Xarici mətbuat ikitərəfli görüşün keçirildiyi dəqiqələrdə avropalı siyasətçilərin, dövlət və hökumət başçılarından da Ağ Evdə olduğunu yazıb. Hətta bəzi nəşrlər avropalı liderlərin bir saat davam edən görüş zamanı Trampın Zelenskiyə təzyiq göstərə biləcəyindən narahatlıq keçirdiyini vur-

ğulayıblar. Onlar narahat olublar ki, Tramp Zelenskini Avropa liderlərinin istəmədiyi bir şeylə razılaşdırar. İkitərəfli görüş bitdikdən sonra isə genişformatlı görüşə start verilib. Danışıqlar başlamazdan əvvəl dövlət və hökumət başçıları açıq bəyanatlarla çıxış ediblər.

Zəmanəti kim necə verəcək?

göstərməyə hazırdır”. Finlandiya prezidenti Alexander Stubb da hesab edib ki, Qərb ölkələri bir həftə ərzində Ukrayna üçün təhlükəsizlik zəmanətləri ilə bağlı razılığa gələ bilər.

ABŞ Dövlət katibi Marko Rubionun sözlərinə görə isə Ukrayna üçün təhlükəsizlik zəmanətlərinin hazırlanmasında və təmin edilməsində təkə Avropa müttəfiqləri deyil, Avropadan kənar ölkələr də iştirak edəcək. O, “Fox News”-a müsahibəsində bildirib ki, ABŞ bu məsələ üzərində işləyəcək: “Biz avropalı müttəfiqlərimizlə və yeri gəlmişkən, qeyri-Avropa ölkələri ilə belə təhlükəsizlik zəmanətləri yaratmaq üçün işləyəcəyik. Hazırda bunun üzərində işləyirik”. O əlavə

Təhlükəsizlik zəmanəti məsələsi keçirilən görüşlərin ana xəttlərindən birini təşkil edib. Zelenski qeyd edib ki, Ukrayna üçün təhlükəsizlik zəmanətlərinin, böyük ehtimalla, 7-10 gün ərzində formalaşdırılaraq kağıza köçürüləcək: “Bütün bunlar 7-10 gün ərzində hansısa formada kağız üzərində rəsmiləşəcək”.

Zelenski qeyd edib ki, zəmanətlərin üç əsas komponenti var: Ukrayna ordusunun silahlanması, müttəfiqlərin öhdəlikləri və Ukraynanın müdafiə sənayesi kompleksinin inkişafı.

O əlavə edib ki, zəmanətlərin necə olacağı, xüsusən də Ukraynaya xarici qoşunların yerləşdirilməsinin daxil olub-olmayacağı barədə danışımaq hələ tezdir: “Söhbət hücum təkrar olunarsa, Ukraynanı qorumaq üçün hansı qüvvələrin çalışacağından gedir. Söhbət 30-a yaxın ölkədən “istəklilərin koalisiyası”ndan gedir. Biz başa düşəcəyik ki, bu ölkələrdən hansı real bir şey təklif edə bilər”.

Almaniya kansleri Fridrix Merz isə görüşdən sonra Ukrayna mövzusu ilə bağlı könlülülər koalisiyasının videokonfransının keçiriləcəyini diqqətə çatdırıb. “İstəklilər koalisiyası”nın videokonfransı olacaq. Bu, ümumilikdə, 32 dövlətdir ki, Ukraynaya əlavə yardım

Genişformatlı görüş...

Genişformatlı görüş müharibənin bitmə şərtlərinin ümumi müzakirəsinə həsr edilib - belə ki, Avropa kontingentinin müvqeyinə əsasən bu müharibə həm də bütövlükdə, qitə üçün böyük təhdidlər formalaşdırıb və sülh, təhlükəsizlik zəmanəti məsələsi də birgə müzakirələrdə öz həllini tapmalıdır. Görüşdə Fransa prezidenti Emmanuel Makron bildirib ki, Avropa liderləri və Donald Tramp danışıqlar zamanı atəşkəsin təmin olunmasını tələb edirlər.

ABŞ prezidenti Donald Tramp Ağ Evdə keçirilən mühüm görüş barədə açıqlama yayıb. Prezidentin sözlərinə görə, bu görüşdə Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski, Fransa prezidenti Emmanuel Makron, Finlandiya prezidenti Aleksandr Stubb, İtaliyanın baş naziri Corca Meloni, Böyük Britaniyanın baş naziri Keir Starmer, Almaniya Federativ Res-

publikasının kansleri Fridrix Merts, Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula Fon der Lya-yen, NATO Baş katibi Mark Rütte iştirak ediblər. Tramp qeyd edib ki, görüş Oval kabinetdə davam edib və müzakirələr əsasən Ukraynanın təhlükəsizlik təminatları üzərində cəmləşib. Onun sözlərinə görə, bu təminatlar müxtəlif Avropa ölkələri tərəfindən veriləcək və ABŞ-la koordinasiya şəklində həyata keçiriləcək. “Biz çox yaxşı görüş keçirdik. Zelenski, Makron, Stubb, Meloni, Starmer, Merts, Fon der Lya-yen və Rütte ilə müzakirələr çox məhsuldar oldu. Oval kabinetdə davam edən görüş zamanı biz Ukraynaya təhlükəsizlik zəmanətlərini müzakirə etdik. Bu zəmanətlər müxtəlif Avropa ölkələri tərəfindən veriləcək, ABŞ isə bütün prosesin koordinasiyasını həyata keçirəcək”, - deyərək Tramp bəyan edib.

NATO-dan kənar NATO zəmanəti

NATO-nun Baş katibi Mark Rutte Trampın Ukrayna üçün təhlükəsizlik zəmanətlərində iştirak vədini “sıçrayış” adlandırır. Rutte hesab edib ki, ABŞ prezidenti Donald Trampın Ukraynanın təhlükəsizliyinin təmin edilməsində iştirak etmək vədi müharibənin mümkün sona çatması üçün həlledicidir. Rutte Tramp, Zelenski və Avropa liderləri arasında danışıqlardan əvvəl deyib ki, Trampın təhlükəsizlik zəmanətlərində

iştirak etməyə hazır olması barədə bəyanatı böyük addımdır. “Bu, həqiqətən, bir irəliləyişdir və həlledicidir. Buna görə də sizə təşəkkür edirəm”, - deyərək Rutte bildirib.

Öz növbəsində, Avropa Komissiyasının sədri Ursula Fon der Leyen NATO Qarşılıqlı Yardım Müqaviləsinin 5-ci maddəsinin müddəalarına oxşar təhlükəsizlik təminatları üzərində iş barədə eşitməyin çox xos olduğunu bildirib.

Tramp Putinə zəng etdi...

Vaşinqton görüşü məsələsinin yeni formatda müzakirəsinə yol açıb - belə ki, ABŞ Prezidenti Donald Tramp Rusiya Prezidenti Vladimir Putin və Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski arasında keçirilməsi gözlənilən üçtərəfli görüşlə bağlı hazırlıqlara başladığını bəyan edib. “Mən prezident Putinə zəng vururdum və prezident Putinlə Zelenski arasında keçiriləcək görüş üçün hazırlıqlara başladım, yeri müəyyənləşdiriləcək”.

Xatırladaq ki, avropalı siyasətçilərin də iştirakı ilə keçiri-

lən genişformatlı müzakirələr zamanı ABŞ prezidenti iclası yarımçıq qoyaraq Rusiya prezidentinə zəng edib. Daha sonra Tramp iclasa qatılıb. ABŞ prezidenti deyib ki, həmin görüş baş tutandan sonra üçtərəfli danışıqlarımız olacaq. ABŞ lideri əlavə edib ki, Ukrayna üçün təhlükəsizlik zəmanətləri ABŞ-la razılaşdırılacaq və Avropa ölkələri tərəfindən təmin oluna-caq. “Axios” Putin və Zelenski görüşünün avqustun sonunadək keçiriləcəyinə ümid edildiyini yazıb.

Ukraynanın tələbi...

Xarici mətbuat isə Ukraynanın heç bir razılaşmanı, o cümlədən Rusiyaya ərazi güzəştlərini qəbul etməyəcəyini və tam sülh sazişinə doğru ilk addım kimi atəşkəsdə ısrarlı olduğunu yazıb. “Financial Times” bildirib ki, Ukrayna, həmçinin ABŞ-ın təhlükəsizlik zəmanətlərini almaq üçün müqavilənin bir hissəsi kimi Avropa tərəfindən maliyyələşdirilən 100 milyard dollarlıq ABŞ silahları alacağını vəd edir. Bundan əlavə, nəşr Kiyev və Vaşinqtonun Ukrayna şirkətləri tərəfindən pilotsuz təyyarələrin istehsalı üçün 50 milyard dollarlıq müqavilə bağlayacağını yazıb.

Nəşrin əldə etdiyi və liderlərin görüşündə müzakirə olunduğu bildirilən sənədə görə, Kiyev Putinin Donbassdan çıxmaq, cəbhə xəttinin qalan hissəsinin dondurulması təklifini də rədd edir. Sənədə deyilir ki, bu, “Rusiya qoşunlarının Dnepr istiqamətində daha da sürətlə irəliləməsi üçün trampin” yaradacaq və Putinə “başqa vasitələrlə təvəvüz məqsədlərinə çatmağa” imkan verəcək.

Nəşrin dərc etdiyi Zelenski, Tramp və Avropa liderləri arasında Ağ Evdə keçirilən görüşün məxfi sənədlərində Ukraynanın sövdələşmənin bir hissəsi kimi hansı silahları almaq istəməsi göstərilir, lakin Kiyev şəhərini və mühüm infrastrukturunu qorumaq üçün ən azı 10 Amerika istehsalı olan “Patriot” hava hücumundan müdafiə sistemi, eləcə

də digər raket və avadanlıq alınmaq istədiyini açıqlayıb. Sənədə dron müqaviləsinin nə qədərini satınalma və nə qədər investisiya olacağı göstərilir.

Bundan əlavə, Kiyev müharibəyə dəymiş ziyanı görə Rusiyadan tam təminat tələb edir ki, bu da potensial olaraq Qərb ölkələrində dondurulmuş Rusiyanın 300 milyard dollarlıq suveren aktivlərindən ödənilə bilər. Sənədə

əlavə olunur ki, Rusiya gələcək sülh sazişinə əməl etsə və “ədələtli davransa” hər hansı sanksiyaların yüngülləşdirilməsinə icazə verilməlidir.

Qeyd edək ki, artıq Rusiya və Ukrayna prezidentlərinin görüşə biləcəyi ünvanlarla bağlı iddialar və təkliflər səsləndirilməkdədir. Məsələn, “Reuters” agentli-

yi yüksək vəzifəli Ağ Ev məmuruna istinadən bildirir ki, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin və Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenskinin görüşü Macarıstanda keçirilə

edib ki, zəmanətlər “sülh sazişindən sonra yaradılmalıdır ki, Ukrayna gələcəkdə özüni təhlükəsiz hiss etsin”.

Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula fon der Leyen vurğulayıb ki, Avropa İttifaqı Ukraynanın həm təhlükəsizliyi, həm də sülh prosesində qalıcı nəticələr əldə etməsi üçün ABŞ və digər tərəfdarlarla sıx əməkdaşlıq edir.

İşğal xəritəsi...

Tramp-Zelenski danışıqlarında diqqət çəkən məqamlardan biri də otaqda asılmış Ukrayna xəritəsi olub. Belə ki, Ağ Evdə təqdim olunan xəritədə Rusiyanın Ukrayna ərazilərinə nəzarət faizi açıqlanıb. Xəritədə ölkənin şərq hissəsi çəhrayı rənglə işarələnib ki, həmin ərazilər işğal altında olan ərazilərdir.

Məlumatla görə, vəziyyət aşağıdakı kimidir:

Luqansk - 99%
Donetsk - 76%
Zaporojye - 73%
Xerson - 73%
Xarkov - 4%
Dnepropetrovsk - 1%
Nikolayev - 1%
Sumı - 1%

Vyana, Cenevrə, İstanbul...

bilər. Qeyd edək ki, Macarıstan daha əvvəl Tramp və Putinin görüşü üçün mümkün yerlərdən biri kimi nəzərdən keçirilmişdi və həmin görüş nəticədə Alyaskada baş tutmuşdu. CNN telekanalının məlumatına görə isə, Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban həm ABŞ, həm də Rusiya prezidentlərinə yaxın mövqedədir.

Digər bir təkliflə isə Fransa prezidenti Emmanuel Makron çıxış edib. O, TF1 telekanalına müsahibəsində bildirib ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin və Ukrayna

prezidenti Vladimir Zelenski arasında ikitərəfli görüş üçün mümkün yerlərdən biri Cenevrə şəhəridir. Makronun sözlərinə görə, danışıqların 2019-cu ildə olduğu kimi Parisdə aparılmasından söhbət gedə bilməz. “Vəziyyət fərqli mərhələdədir, ona görə də neytral ölkə tapmaq lazımdır. Ola bilsin ki, İsveçrə, məən Cenevrənin tərəfdarıyam. Yaxud başqa ölkə olacaq. Sonuncu dəfə Türkiyədə, İstanbulda ikitərəfli məsləhətləşmələr olub”, - o qeyd edib.

Pərviz SADAYOĞLU

166 tərəfdaş ölkə...

2025-ci ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 166 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirib, 104 ölkəyə məhsul ixrac olunub, 160 ölkədən idxal edilib. Qeyd edilən dövrdə xarici ticarət dövriyyəsi 24 milyard 400 milyon dollara bərabər olub. Qeyd edilən dövrdə ixracın dəyəri 12 milyard 878 milyon dollar, idxalın dəyəri 11 milyard 522,1 milyon dollar təşkil edib, nəticədə 1 milyard 356 milyon dollarlıq müsbət ticarət saldosu yaranıb.

Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına əsasən, ticarət dövriyyəsində əsas ölkələr sırasındakı İtaliya, Türkiyə, Rusiya, Çin, Almaniya, Böyük Britaniya, ABŞ, Qazaxıstan, Çexiya, Rumıniya yer tutur. Region baxımından əmtəə mübadilələrində Avropa İttifaqı 42,9 faiz, MDB ölkələri 15,9 faiz, digər ölkələrin isə payı 41,2 faizə bərabər olub.

Azərbaycanın xarici ticarət partnyorlarının sayı artır

Çin idxalda Azərbaycanın birinci tərəfdaşdır

Ölkəmizə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərinin 17,7 faizi Çinin, 16,7 faizi Rusiyanın, 10,3 faizi Türkiyənin, 4,8 faizi ABŞ-in, 4,5 faizi Birləşmiş Krallığın, hər biri 3,9 faiz olmaqla Qazaxıstan və Almaniyanın, 3,1 faizi Avstraliyanın, 2,5 faizi İranın, 2,3 faizi Cənubi Afrika Respublikasının, 2,2 faizi İtaliyanın, 1,9 faizi Meksikanın, hər

biri 1,8 faiz olmaqla Özbəkistan və Yaponiyanın, 1,7 faizi Braziliyanın, hər biri 1,5 faiz olmaqla Koreya, İsveçrə və Belarusun, hər biri 1,2 faiz olmaqla Kanada və Ukraynanın, 14 faizi isə digər ölkələri əhatə edir.

Ixracın strukturunda 6 milyard dollarlıq mal nəqli ilə İtaliya yenə ilk yerdə qərarlaşıb. Bu, cəmi ixra-

cın təxminən 50 faizi deməkdir. İxracda Türkiyə 1,7 milyard dollarla ikinci yeri tutur. Sonrakı yerlərdə MDB və Avropa ölkələri dayanır.

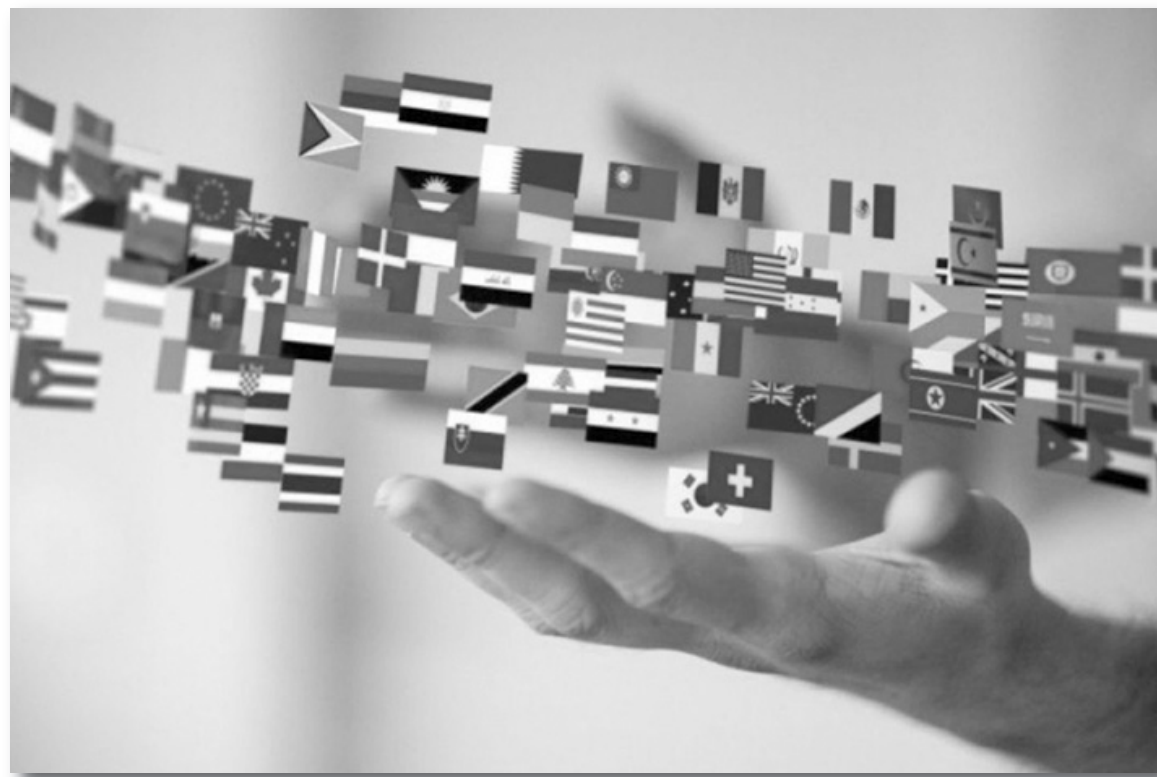
İdxalda qiymətli metalların, azqiymətli metallar və onlardan hazırlanan məmulatların, maşınların, mexanizmlərin, elektrotexniki avadanlıq və aparatların, nəqliyyat vasitələrinin, kimya sənayesi məhsullarının, mineral məhsulların, hazır ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatların, bitki məhsulları, toxuculuq materialları və məmulatlarının, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatların dəyəri üstünlük təşkil edib.

Bütövlükdə, aqrar və aqrar-sənaye məhsullarının birgə ixracı 18,2 faiz artaraq 600,3 milyon dollar təşkil edib.

Qeyd olunan dövrdə ixrac edilmiş qeyri-neft sektoruna aid malların siyahısında pomidor 149 milyon dollarla birinci olub. Bu siyahıda qızıl 144 milyon dollarla ikinci, pambıq 98,6 milyon dollarla üçüncü yerdə qərarlaşıb.

2025-ci ilin yanvar-iyun aylarında qeyri-neft məhsullarının qeyri-dövlət ixracatçı subyektlərin reytingində "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC, "Azərbaycan İnterneyşnl Mayninq Kompani Limited Şirkəti"nin Azərbaycan-

tərəfindən dünyanın 41 ölkəsinə 8,5 milyon dollar dəyərdə peyk telekommunikasiya xidmətləri ixrac edilib. "Azərkosmos"un xidmət ixracından əldə etdiyi gəlir onun ümumi gəlirlərinin 65 faizini təşkil edib. Peyk telekommunikasi-

Qeyri-neft məhsullarının ixracı 1,8 milyard dollar təşkil edib

Azərbaycanın ixracında neft-qaz məhsullarının həcmi əsas üstünlük təşkil etsə də, qeyri-neft mallarının ixrac potensialı həcm və fiziki dəyər baxımından ötən ilki dövrə nisbətən daha çox olub. Belə ki, qeyri-neft-qaz məhsullarının ixracı cari ilin 6 ayında ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9,9 faiz artaraq 1,8 milyard dollar təşkil edib. Bu dövrdə yeyinti məhsulları üzrə ixrac 19,1 faiz artaraq 564,7 milyon dollara bərabər olub. Dövr ərzində ixracı ən çox artım nümayiş etdirən qeyri-neft-qaz sektoruna aid malların siyahısında

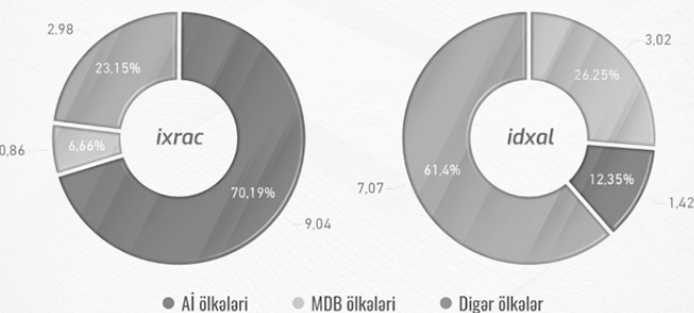
can Respublikasındakı Nümayəndəliyi, "Baku Steel Company" QSC, "Export Stream" MMC, "P-AQRO" MMC, "Azərbaycan Şəkər İstehsalat Birliyi" MMC, "Avrora" MMC, "Sahdag SY", "UYTROP" MMC, "Green Tech", "SOCAR Polymer" MMC, "AzerGold" QSC, "Azəralüminium" MMC, "Azərpambıq" Aqrar Sənaye Kompleksi" MMC, "SOCAR-DALĞIC" MMC, "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC, "İstisu" mineral su zavodu MMC dayanır.

ya xidmətlərinin ixracının ilk beşliyində 2,3 milyon dollarla Böyük Britaniya, 1,8 milyon dollarla Lüksemburq, 436 min dollarla Nigeriya, 385,1 min dollarla Türkiyə, 357,9 min dollarla Misir qərarlaşıb.

şəkər, sement, kimya sənayesi məhsulları, tərəvəz və meyvə məhsulları, pambıq iplik, qara metallar, çay, plastmassa və ondan hazırlanan məhsullar, alüminium və ondan hazırlanan məhsullar yer alıb. Belə ki, şəkər ötən ilin müvafiq dövrünə nəzə-

rən 7,4 milyon dollar və ya 54,4 faiz, kimya sənayesi məhsulları 48,7 milyon dollar və ya 38,7 faiz, meyvə-tərəvəz 81,2 milyon dollar və ya 24,3 faiz, pambıq iplik 1,8 milyon dollar və ya 16,6 faiz, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar 5,1 milyon dollar və ya 12,5 faiz, çay 62,5 min dollar və ya 2 faiz, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar 666,8 min dollar və ya 0,7 faiz artıb.

2025-Cİ İLİN YANVAR-IYUN AYLARINDA ÖLKƏLƏR ÜZRƏ İXRAC VƏ İDXAL HƏCMİ (MİLYARD DOLLAR)

"İstisu" mineral su zavodu aparıcı ixracatçılar arasında

Qeyri-neft ixracında aqrar məhsulların ümumi ixracı 21,9 faiz artaraq 455,2 milyon dollar

təşkil edib. Aqrar-sənaye məhsullarının ixracı isə 7,7 faiz artaraq 145 milyon dollara bərabər olub.

Peyk məhsullarının ixracında rekord

Azərbaycanın qeyri-neft ixracında yeni növ xidmət ixracı hesab edilən peyk telekommunikasiya xidmətləri

də öz imkanlarını genişləndirib. Belə ki, birinci yarımillikdə Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)

tərəfindən dünyanın 41 ölkəsinə 8,5 milyon dollar dəyərdə peyk telekommunikasiya xidmətləri ixrac edilib. "Azərkosmos"un xidmət ixracından əldə etdiyi gəlir onun ümumi gəlirlərinin 65 faizini təşkil edib. Peyk telekommunikasi-

Cənubi Qafqazda lider

Cənubi Qafqaz ölkələrinin Dövlət Gömrük Komitəsinin, Gürcüstanın və Ermənistanın statistika orqanlarının yaydığı xarici ticarət göstəricilərinə əsasən, cari ilin birinci yarımildə Cənubi Qafqazda xarici ticarət dövriyyəsi ən yüksək olan ölkə Azərbaycan olub. Bu dövrdə xarici ticarət dövriyyəsi Azərbaycanda 24,4 milyard dollar, Gürcüstanda 11,9 milyard dollar, Ermənistanda isə 9,7 milyard dollar olub.

Ixrac və idxal göstəricilərinə ayrı-ayrılıqda baxdıqda isə burada yalnız Azərbaycanın ixrac həcmi-nin idxal həcmi üstələdiyini görə bilərik. Yəni Cənubi Qafqazda xarici ticarət saldosu müsbət olan ölkə yalnız Azərbaycandır (1,4 milyard dollar). Gürcüstanda bu göstərici -5,5 milyard dollar, Ermənistanda isə -2,1 milyard dollar təşkil edib.

E.CƏFƏRLİ

ABŞ-in 10 şəhərində Azərbaycan nümayəndəliyi açılacaq

Azərbaycan Milli Biznes Assosiasiyası Amerikadakı sahibkarlarımızı vahid ekosistemdə birləşdirəcək

"Caspian Energy Club" və Azərbaycan Milli Biznes Assosiasiyası ABŞ-in aparıcı 10 şəhərində nümayəndəliklərini açmağı planlaşdırır. "Caspian Energy Club"ın sədri və Telman Əliyev bildirib ki, nümayəndəliklər Nyu-York, Los-Anceles, San-Fransisko, Vaşinqton, Çikaqo, Hyuston, Ostin, Sietl, Atlanta və Mayami şəhərlərində fəaliyyət göstərəcək. "Caspian Energy Forum", "Caspian Innovation Forum", "Caspian Investment Forum", "Caspian Industry Forum" kimi beynəlxalq platformalar çərçivəsində planlaşdırılır. Həmin şəhərlərdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları, eləcə də sahibkarları birləşdirən assosiasiyalarla memorandumlar imzalanması da nəzərdə tutulur. Bu isə həmin təşkilatlarda birləşən şirkətlərin "Millibiz" ekosisteminə qoşulmasını təmin edəcək.

Qeyd edək ki, "Millibiz" biznes assosiasiyası ekosistemi Azərbaycan biznesinin xaricdə və əks istiqamətdə genişlənməsinə kömək edən platformadır. Platforma ölkə hüduddlarından kənarda yerli sahibkarları birləşdirən, regionlarda istehsal olunan məhsul və xidmətlərin beynəlxalq bazarlara çıxışını və regionlara beynəlxalq investisiyaların cəlbini təşviq edən işqızır sistem kimi fəaliyyətini genişləndirir. Azərbaycan Milli Biznes Assosiasiyası yaxın 7 il ərzində dünyanın 100 ölkəsində nümayəndəlik açmağı planlaşdırır ki, strateji hədəflər sırasında ABŞ ilk yerlərdən birini tutur.

İqtisadi əlaqələrin müasir gündəliyi

Azərbaycan iqtisadiyyatı sürətlə dünya iqtisadiyyatına inteqrasiya edir, beynəlxalq iqtisadi münasibətlər sistemindəki rolunu və çəkisini artırır. Respublikamız öz iqtisadi potensialına görə hazırda aparıcı dünya dövlətlərinin, o cümlədən ABŞ-in nəhəng şirkətlərinin diqqət mərkəzindədir. Azərbaycanda

formalaşdırılmış əlverişli biznes mühiti xarici şirkətləri Azərbaycana daha böyük həcmdə sərmayə yatırmağa həvəsləndirir.

Qlobal çağırışlar və yeni trendlər isə Azərbaycan iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişafı, potensialı, strateji inkişaf istiqamətləri və əlverişli investisiya mühiti şəraitində Amerika şir-

kətləri üçün də yeni trendləri meydana çıxarır. İqtisadiyyatda innovasiyaların tətbiqi və rəqəmsallaşmada xüsusi inkişaf nailiyyətlərinə malik ABŞ Azərbaycanla iqtisadi əlaqələrin müasir gündəliyinə bu prizmadan daha çox diqqət yetirir.

Prezident İlham Əliyevin ABŞ-a işgüzar səfəri çərçivəsində imzalanan sazişlər və əldə edilən anlaşmalar iqtisadi sahədə ikitərəfli münasibətlərdə

yeni səhifə açır. Azərbaycan ABŞ-la enerji və qeyri-enerji sahələrində yeni əməkdaşlıq layihələri icra etməyə hazırlaşır. "Exson", "SpaceX", "EXIM Bank"la razılaşmalar çoxşaxəli iqtisadi təmasların bir qoludur. İlk mərhələdə innovativ və kosmik texnologiyalar, süni intel-

lekt həllərinin tətbiqi, maliyyə və yeni sənaye quruculuğu, bilik və təcrübə transferi sahəsində tərəfdaşlıq imkanları səfər-

bər olunsa da, növbəti addımlar biznes icmaları arasında birbaşa əlaqələrin təmin edilməsindən ibarət olacaq.

Birbaşa təmasların qurulmasında koordinasiyaedici rol

iqtisadiyyatına ABŞ şirkətlərinin yeni axınlarına və ticarət-iqtisadi əlaqələrin yüksək səviyyəyə yüksələcəyinə əminliyi artırır.

Göründüyü kimi qeyd etdiyimiz situasiyalar və yeni iqtisadi çağırışlar fonunda qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsini dəstəkləyən alətlərdən biri kimi Azərbaycanın biznes komandası üzvlərinin, o cümlədən Milli Biznes Assosiasiyasının ABŞ-da xüsusi təmsilçiliyinin yaradılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Biznes Assosiasiyasının Amerikanın 10 şəhərində nümayəndəlik açmaq təşəbbüsü Azərbaycanın iqtisadi inkişafı üçün bir hissəsi olmaqla birbaşa təmasların qurulmasında koordinasiyaedici rol oynaya bilər.

Beləliklə, "Caspian Energy Club" və Azərbaycan Milli Biznes Assosiasiyasının ABŞ-in 10 şəhərində nümayəndəlik açmaq təşəbbüsü Azərbaycanın iqtisadi imkanlarının təşviqində mühüm rol oynayacaq.

E.CƏFƏRLİ

Amerika Ticarət Palatası biznesə dəstək verəcək

Ötən illərdə Amerikanın bir sıra ştalarında Azərbaycanın investisiya və iqtisadi imkanları barədə missiyalar təşkil olunub, biznes üzvləri arasında təmaslar qurulub. Oklahoma və İllinoys ştalarında ABŞ və Azərbaycanın kənd təsərrüfatı istehsalçıları bir araya gətirən sənaye və kənd təsərrüfatı forumları keçirilib. Bu tədbirlər ABŞ-in iri sənaye və kənd təsərrüfatı ştatlarının kənd təsərrüfatı sahəsində fəaliyyət göstərən iş adamları ilə Azərbaycanın sahibkarlar arasında əməkdaşlığının qurulması, yeni texnoloji alətlərlə tanışlıq, orta və iri təsərrüfatları idarə etmək və məhsuldarlığı artırmaq üçün müasir innovasiyaları tətbiq etmək

baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edib.

Amerika şirkətləri həmişə Azərbaycanda öz bizneslərini genişləndirməkdə maraqlı olub. Bu prosedə Azərbaycandakı Amerika Ticarət Palatası ("AmCham Azərbaycan") ilə birgə əməkdaşlıq da xüsusi önəm daşıyır. Azərbaycanla yerləşən xarici və yerli təşkilatların maraqlarını dəstəkləyən aparıcı qeyri-kommersiya assosiasiya olan bu təşkilat ölkəmiz iqtisadiyyatının sektorlarında fəaliyyət göstərən 270-dən çox üzv şirkəti birləşdirir.

Ötən həftə Vaşinqtonda imzalanan tarixi sənədləri əlqışlayan Palata Cənubi Qafqazda sabitlik, əməkdaşlıq və iqtisadi inkişaf

üçün yeni bir mərhələnin başladığını bəyan edərək öz imkanlarını daha da gücləndirəcəyini diqqətə çatdırıb. "AmCham Azərbaycan" hesab edir ki, bu mühüm razılaşma təkcə uzunmüddətli sülhün təmin olunmasına deyil, həm də ticarət, investisiya və dayanıqlı iqtisadi artım üçün daha əlverişli mühitin formalaşmasına töhfə verəcək. Palata bu addımı regional iqtisadi inteqrasiyanın gücləndirilməsi və beynəlxalq biznes əməkdaşlığı üçün yeni imkanların açılması baxımından mühüm hadisədir.

"AmCham Azərbaycan" diaqram inkişafına, tərəfdaşlıqların gücləndirilməsinə və dayanıqlı sülh ilə iqtisadi tərəqqiyə töhfə

verən təşəbbüsləri dəstəkləməyə sadıqlığını elan edərək Amerika biznes icması ilə Azərbaycanın iqtisadi blokları arasında körpü rolunu oynayacağını, əlverişli biznes layihələrini təşviq edəcəyini, ABŞ-Azərbaycan iqtisadi münasibətlərinin inkişafı istiqamətində fəaliyyətini artıracağını da bildirir.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatası daxil olmaqla, ABŞ-in müxtəlif iqtisadi təsisatları, biznes qrupları birgə ticarət missiyaları təşkil etməklə və qarşılıqlı fəaliyyətlərlə Amerika-Azərbaycan iqtisadi əməkdaşlığının inkişafına töhfə etmək niyyətindədir. Bu çoxistiqamətli əməkdaşlıq platformaları Azərbaycan

Tarixdə əbədi qalacaq zəfərlərimiz

Son iki yüz illik tariximizdə çoxlu faciələrlə üzləşmişik. Ən böyük faciəmiz isə amansız istilalar nəticəsində tarixi ərazilərimizin itirilməsi olub. 2020-ci ildə baş verən 44 günlük müharibədə və 2023-cü ilin sentyabr ayında keçirilən 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərində qazanılan şanlı zəfərlər isə tariximizin dönüş nöqtələridir. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin məmarı olduğu bu qələbələr sayəsində xalqımız son 200 ildə ilk dəfə olaraq torpaq itkilərinə məruz qamadı, əksinə, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi hərbi-siyasi yolla təmin edildi. İllər ötə-cək, bu qələbələr isə həmişə xalqımızın sonsuz qürur mənbəyi olaraq tariximizdə əbədi qalacaq.

Qələbəyə aparan yol

Ötən əsrin əvvəllərində Ermənistanın havadarlarının dəstəyi ilə başladığı işğalçı-lıq siyasətinin nəticəsi olaraq Azərbaycan ərazilərinin 20 faizini itirmiş, bir milyondan artıq soydaşımız doğma yurd-yuvalarını tərk etmək məcburiyyətində qalmışdı. Mənfur düşmən hələ bununla da kifayətlənmirdi. 2019-cu ildən etibarən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin bir-birinin ardınca verdiyi təxribatçı bəyanatlar və atdığı addımlar danışıqlar prosesini məqsədyönlü şəkildə tamamilə pozmuşdu.

Ermənistanın qəbul etdiyi təcavüzkar və hücum xarakterli milli təhlükəsizlik strategiyası və hərbi doktrina, işğal edilmiş ərazilərdə qeyri-qanuni məskunlaşdırma siyasətini genişləndirməsi, “yeni ərazilər uğrunda yeni müharibə” çağırışı, mülki şəxslərdən ibarət “köhnüllü dəstələri” yaratmaq qərarı, 2020-ci il iyulun 12-də Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində təxribat törətməsi, eyni zamanda, bütövlükdə, qoşunların təmas xəttində gər-

Ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz hərbi-siyasi yolla təmin edilib

Ermənistanın təxribatlarına və növbəti hərbi təcavüzünə cavab olaraq Azərbaycan xalqı torpaqlarımızın işğaldan qurtarılması, Ermənistanın sülhə məcbur edilməsi, BMT Təhlükəsizlik Şurasının məlum qətnamələrinin tələblərinin yerinə yetirilməsi, məcburi köçkünlərin öz doğma torpaqlarına qayıtması və ədalətin bərpası üçün 2020-ci il sentyabrın 27-də Vətən müharibəsinə başladı. Bu müqəddəs əməl uğrunda bütün Azərbaycan xalqı səfərbər və həmrəy oldu.

Vətən müharibəsində öldə olunan Qələbənin miqyası çox böyükdür. Ordumuz cəmi 44 gün ərzində düşməni kapitulyasiyaya məruz qoydu. Xatırladaq ki, uğurlu əks-hücum əməliyyatı nəticəsində noyabr

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük “Vətən Müharibəsi”ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

rın 9-dək 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənd işğaldan azad edilib. Cəbrayıl şəhəri və rayonun 90 kəndi, Füzuli şəhəri və rayonun 53 kəndi, Zəngilan şəhəri, rayonun Mincivan, Ağbəd, Bartaz qəsəbələri və 52 kəndi, Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsi və 35 kəndi, Tərtər rayonunun 3 kəndi, Qubadlı şəhəri və rayonun 41 kəndi, Xocalı rayonunun 9 kəndi, Şuşa şəhəri, Laçın rayonunun 3 kəndi, həmçinin Ağdərə və Murovdağ istiqamətlərində bir neçə strateji yüksək, Zəngilanda isə Bartaz, Şığır, Şüküratay yüksəkliyi və daha 5 ədəd yüksəklik işğaldan azad olub. Bunun ardınca üçtərəfli bəyanatın şərtlərinə uyğun oar-

ginliyi artırması, cəbhə xəttinə yaxın ərazilərdə qoşunların cəmləşdirməsi, böyük həcmdə silah-sursat toplanması Ermənistanın genişmiqyaslı hücumu hazırladığını göstərirdi.

Bələ bir kədərlə reallıq fonunda ölkəmizin Zəfərə gedən yolu heç də asan olmayıb. Azərbaycan xalqı və dövləti İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəlki mərhələdə heç vaxt ölkənin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin pozulması faktı ilə barışmayıb. Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli siyasi iradəsi sayəsində işğal faktına son qoyulması, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam təmin edilməsi daim ölkə gündəminin mərkəzində saxlanılıb. Bu strateji xəttə uyğun olaraq Azərbaycan danışıqlar prosesində fəallıq göstərməklə yanaşı, həm də iqtisadiyyatını gücləndirməklə milli gücünü artırıb, müasir ordu quruculuğunu diqqət mərkəzində saxlayıb. Prezident İlham Əliyevin hər bir qərarı, təşəbbüsü və addımı Azərbaycan Qarabağın azadlığına yaxınlaşdırırdı. Dövlətimizin başçısı yüksək tribunallardan qətiyyətlə bildirirdi ki, Azərbaycan istənilən yolla ərazi bütövlüyünü təmin etməyə nail olacaq. Oldu da!

raq noyabrın 10-dan sonrakı 20 gün ərzində 3 rayon - noyabrın 20-də Ağdam, noyabrın 25-də Kəlbəcər, dekabrın 1-də isə Laçın bir güllə də atılmadan Azərbaycana təhvil verilib. 2022-ci avqustun 26-da Laçın şəhəri, Zabux və Sus kəndləri nəzarətə götürüldü. Bununla da ölkəmizin ərazi bütövlüyü hərbi-siyasi yolla təmin edilib.

44 günlük müharibədən sonra Azərbaycanın qarşısında duran ən mühüm vəzifə Qarabağda separatizm yuvasını dağıtmaq və ölkənin bütün ərazisində suverenliyimizin tam təmin edilməsinə nail olmaq idi. Bu ümummilli ideyanı isə Müzəffər Azərbaycan Ordusu 2023-cü il sentyabrın 19-20-də həyata keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində reallaşdırmağa nail oldu. Ordumuz bu əməliyyatları yüksək peşəkarlıqla həyata keçirdi. Qarabağda separatizm yuvasını dağıtmaq üçün cəmi 23 saat kifayət etdi. 2023-cü il oktyabrın 15-də Xankəndidə Azərbaycan Bayrağının ucaldılması öz tarixi əhəmiyyətinə görə 44 günlük müharibədə qazanılan Zəfərə bərabər növbəti parlaq Qələbə idi. Qarabağda suverenliyi bərpa edən Azərbaycan bununla məhiyyət etibarı ilə 10 Noyabr Zəfərini tamamlamış oldu.

Qarşı tərəfin çoxsaylı müharibə cinayətləri

Azərbaycanın apardığı 44 günlük müharibə ədalətli müharibə idi. Xalqımız ölkənin ərazi bütövlüyü uğrunda ölüm-qalım mübarizəsi aparırdı. Döyüş meydanında əsgər və zabitlərimiz “Arxada Vətəndir” deyib misilsiz şücaətlər göstərirdilər. Ermənistan üçün isə müharibə işğalçılıq xarakteri daşıyırdı. Erməni əsgərləri üçün döyüşlərə qatılmağa hansısa bir motivasiya yox idi. Buna görə də onlar döyüş mövqelərini, silah-sursatlarını qoyub qaçırdılar. Cəmi 44 gün ərzində Ermənistan ordusunda 10 minbəd çox fərarinin qeydə alınması bunun əyani təsdiqidir.

Üzbuəz döyüşlərdə aciz durumda qalan erməni silahlı birləşmələri məğlubiyyət

yətlərinin qisasını çoxsaylı müharibə cinayətləri törətməklə, o cümlədən də keçmiş təmas xəttindən uzaqda yerləşən şəhər və kəndlərimizi uzaqmənzilli raket atəşinə tutmaqla çıxmağa çalışırdılar. İkinci Qarabağ müharibəsi günlərində Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən ərazilərimizə 30 minə yaxın mörmi və 227 raket atılıb. 2020-ci ilin 11 oktyabr tarixində döyüş bölgəsindən uzaqda yerləşən Gəncə şəhəri xain hücumu məruz qalıb. Şəhərin mərkəzi hissəsindəki çoxmənzilli yaşayış binalarına endirilən raket zərbələri nəticəsində 10 nəfər həlak olub, 35-dən çox şəxs yaralanıb, 10-dan artıq çoxmənzilli binaya və 100-dən çox müxtəlif təyinatlı obyektə ziyan dəyib.

Bu hadisədən bir neçə gün sonra, oktyabrın 17-də baş verən terror aktı zamanı 15 nəfər həlak olub, 50-dən çox şəxs xəsarət alıb. Ümumilikdə isə Gəncə 2020-ci ilin oktyabrında 5 gün - 4, 5, 8, 11 və 17 oktyabr tarixlərində ardıcıl raket atəşlərinə tutulub. Nəticədə 26 şəxs həlak olub, 120-dən artıq dinc sakin yaralanıb, irimiqyaslı dağıntılar baş verib.

Dinc əhalinin “Toçka-U”, “Smerç”, “Skad” və digər dağıdıcı raketlərlə atəşə tutulması ağır müharibə cinayətidir. Ermənistan silahlı qüvvələrinin törətdiyi digər müharibə cinayəti isə amansız mina terrorudur. Təəssüf doğuran haldır ki, mina terroru hazırda da davam edir.

YEGANƏ

Azərbaycanın uğuru və yüksəlişi daimi və əbədi olsun!

Amerika və İsraildən bir neçə Yəhudi qurumları və Lobbı təşkilatları Azərbaycanı avqustun 8-də baş tutmuş Vaşinqton görüşünə dair dəstək ifadə ediblər. Açıqlamada deyilir:

“Ermənistanla doğma Azərbaycan arasında 35 ilə yaxın uzun bir dövrü əhatə edən münaqişənin sona çatması və avqustun 8-də Vaşinqtonda tərəflər arasında sülhə doğru addımların atılması, Azərbaycana qarşı 30 ildən artıq davam edən ədalətsiz və ikili standartları əks etdirən, heçbir məntiqə və hüquqa əsaslanmayan azadlığa dəstək aktına edilən məkrli 907-ci düzəlişin ləğv edilməsi, Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasını birləşdirən Zəngəzur dəhlizinin açılması, münaqişənin məhz sülh danışıqları formatında nizamlanması, Ermənistan tərəfinin sülh prosesində konstruktiv mövqə tutması və Azərbaycanla sülh prosesində maraqlı olması, Ermənistanın Azərbaycana dair absurd və əsassız ərazi iddialarından imtina etməsi, habelə Azərbaycan və ABŞ arasında münasibətlərdə yeni səhifənin açılması, dünyanın ən güclü və böyük dövlə-

kənin xalqına qarşı düşmənçilik cəhdidir. Azərbaycan və Ermənistan dövlətləri öz müqəddəratlarını özləri birlikdə diplomatik yolla danışıq aparaq həll etmək və münasibətlərini möhkəmləndirmək imkanındadırlar və hazırda buna heç bir əngəl ola bilməz. Azərbaycan öz siyasətində və mövqeyində hər zaman haqlı olub, hər zaman Azərbaycan dövləti tərəfindən haqlı və ədalətli siyasət aparılıb və heçbir ölkəyə və heçbir ölkənin vətəndaşına qarşı Azərbaycan tərəfindən heç bir zaman haqsızlıq edilməyib.

Bu gün müstəqil Azərbaycan özünün yüksək və sürətli inkişaf yolundadır. Azərbaycan xalqı ilə Yəhudi xalqı tarixən qardaş xalq olub və min illərdir ki, Qafqazda Yəhudilərlə Azərbaycanlılar dostluq içərisindədirlər və qardaş xalq kimi yaşayırlar. Azərbaycan xalqı tarixən sülhsevər və tolerant xalqdır və burada əsrlərdir tolerant yaşam və multikultural ənənə mövcuddur. Azərbaycan dünyada yeganə ölkədir ki, burada heç bir zaman anti-semitizm, dini ayrıseçkilik olmayıb. Azərbaycan qanunlar ölkəsidir və burada bütün hüquqlar, qanunun aliliyi ən yüksək

ti ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərin dostluq müstəvisinə keçməsi, ABŞ-ın Azərbaycanın milli maraqları ilə hesablaşması və bölgədə davamlı sülhün bərqərar olmasına yüksək dəstək ifadə etməsi son dərəcə sevindirici haldır. Avqustun 8-də Vaşinqtonda liderlər arasında keçirilən zirvə görüşü Cənubi Qafqaz regionu üçün yeni bir işıqlı səhifə açdı və bu görüşdə öldə olunan nailiyyətlər Azərbaycan və Ermənistan xalqları üçün uğur gətirəcək. Həmçinin, 8 Avqust zirvə görüşündə öldə olunan nəticələr bir-mənalı olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin diplomatıyadakı növbəti uğuru və Azərbaycana qazandırmış olduğu növbəti qələbədir. Azərbaycan ordusunun 5 il öncə hərbi meydanında qazandığı şanlı qələbə nəticəsində Azərbaycan beynəlxalq hüququ bərpa etdi və BMT qətnamələrini təkbaşına icra etdi ki, bununla da regionda 30 ilə yaxın pozulmuş haqq-ədalət bərpa oldu. Məhz Azərbaycan ordusunun 44 günlük müharibədə öldə etdiyi şanlı və parlaq qələbəsi nəticəsində Azərbaycan bu gün qalıb ölkədir və cənab İlham Əliyev Vaşinqtondakı görüşdə qalıb ölkənin qalıb lideri olaraq iştirak etdi. Vaşinqton görüşü həm də Azərbaycan diplomatiyasının qələbəsidir. Vaşinqton görüşü ATƏT-in Minsk qrupunun 30 illik yarımtməz fəaliyyəti-ni də sona çatdırdı. Vaşinqton görüşündə öldə olunan nəticələr açıq aşkar göstərdi ki, tərəflər özləri ATƏT-in Minsk qrupunun və digər təşkilatların yarımtməz fəaliyyəti və müdaxiləsi olmadan da özləri sülhə nail ola və qarşılıqlı anlayış və hörmət əsasında razılığa gələ bilirlər. Bu istiqamətdə göstərdiyi səylərə və əməkərlığa görə ABŞ prezidenti Donald Trampa da böyük təşəkkür və alqış düşür.

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhə doğru addım atılması və sülh sazişinin razılaşdırılması, münaqişənin əbədiyyən sona çatması, bölgəyə sülh və əmin-amanlığın hakim olması Cənubi Qafqaz regionuna böyük uğur gətirəcək. Zəngəzur dəhlizinə isə ABŞ şirkətlərinin nəzarət etməsi, Qarabağa və Azərbaycana böyük investisiya və kapital yatırımı artıracaq. Bir sözlə demək olar ki, bölgənin bütün siyasi abu-havası düzələcək və infrastrukturunu çiçəklənəcək. Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhə və hər iki ölkə arasındakı münasibətlərin düzəlməsinə, diplomatik əlaqələrin qurulmasına, həmçinin Tramp marşrutu adlandırılan və ticarət yolu olan Zəngəzur dəhlizinin açılmasına maneə olmaq cəhdləri hər iki ölkəyə və hər iki ölkə

seviyyədə qorunur, buradakı bütün xalqlar qardaş kimi yaşayır. Azərbaycan hər zaman sülhün və beynəlxalq hüququn tərəfində olub. Bütün bu nümunəvi dəyərlər bütün dünyada analoq olmayan göstəricidir və Azərbaycan bütün dünyaya nümunə olan ölkədir. Azərbaycan dövləti hələ dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev tərəfindən qurularkən bu nümunəvi dəyərlər üzərində qurulub. Tolerantlıq, multikultural dəyərlər, sülhsevərlik Azərbaycan dövlətinin prioritet siyasətidir və dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev tərəfindən başlatılan bu ali siyasət bu gün Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla inkişaf etdirilməkdədir.

Biz, hər zaman Azərbaycan xalqının və dövlətinin yanındaıq. Azərbaycan dövlətinə və xalqını öldə olunan yüksək nailiyyətlər münasibətilə təbrik edir, Azərbaycan xalqına və dövlətinə daimi və əbədi sülh, firəvanlıq, əmin-amanlıq, uğur və nailiyyətlər diləyirik. Arzu edirik ki, doğma Azərbaycanın uğuru və yüksəlişi daimi və əbədi olsun.

Amerikadakı Azərbaycan Yəhudi icması, ABŞ-dakı Qafqaz Yəhudilərinin Mədəniyyət Mərkəzi, “İsraildə Azərbaycan Evi” Diaspor Təşkilatı, İsraildəki Dağ Yəhudilərinin Koordinasiya Şurası, İsrail Təhlükəsizlik Akademiyasının Qafqaz və MDB ölkələri üzrə Azərbaycan Respublikasındakı Regional Nümayəndəliyi, Dünya və Avropa Krav Maqa Federasiyalarının Azərbaycan Respublikasındakı Regional Nümayəndəliyi, İsraildəki Qafqaz Yəhudilərinin Mədəniyyət Mərkəzi, Təl-Əviv şəhəri Dağ Yəhudiləri Diaspora İcması, Akko şəhəri Dağ Yəhudiləri Dini İcması, Kiryat-Byalik şəhəri Dağ Yəhudiləri Diaspora İcması, Pardes-Xana şəhəri Dağ Yəhudiləri Diaspora İcması, Ramle şəhəri Dağ Yəhudiləri Diaspora İcması, Petax Tikva şəhəri Dağ Yəhudiləri Diaspora İcması, Hayfa şəhəri Dağ Yəhudiləri Diaspora İcması, Netanya şəhəri Dağ Yəhudiləri Diaspora İcması”

Minsk Qrupu ləğv edilir

Yaxın zamanda ATƏT-nin Minsk Qrupunun ləğv olunması gözlənilir. Belə ki, Finlandiyanın Xarici İşlər Nazirliyində yaradılmış Hədəf Qrupu rəhbərinin müavini, finlandiyalı diplomat Toni Sandell “Report” İnformasiya Agentliyinin Avropa bürosuna şərhində bildirib ki, ATƏT-ə sədrlik edən Finlandiya Azərbaycan və Ermənistanın Minsk qrupunun ləğvi ilə bağlı birgə müraziətinə cavab olaraq lazımı təd-birlərə başlayıb. Onun sözlərinə

görə, Avropa Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Şurasının sədri kimi Finlandiya avqustun 8-də Vaşinq-tonda imzalanmış sazişləri alqışla-yır. Sandell qeyd edib ki, bu saziş-lər Azərbaycan və Ermənistan ara-sında münasibətlərin normallaşma-sında və regionda davamlı sülhün əldə olunmasında mühüm mərhələ-dir - o, bildirib ki, Finlandiya iki ö-lkənin birgə müraziətinin cavablan-dırılması prosesinə başlayıb və əla-və məlumat daha sonra veriləcək.

Daha əvvəl də ATƏT-in Parisdəki mənzil-qərargahından “Report”a bildirilmişdi ki, hazırkı sədr bu b-rədə təşkilata üzv olan ölkələrlə məsləhətləşmələr aparmağa hazır-laşır. Qeyd edək ki, Azərbaycan və Ermənistan Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı ATƏT-ə birgə müraziət edib. Avqustun 8-də iki ölkənin xar-ici işlər nazirləri bu sənədi Vaşin-qtonda Azərbaycan, Ermənistan və ABŞ liderlərinin iştirakı ilə imzala-yıblar. ATƏT-in Minsk Qrupunun

ləğvi Azərbaycanın Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalanması üçün iki mühüm şərtindən biri olub.

Bu ilin sonunda...

Məsələ ilə bağlı politoloq Rə-şad Bayramov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, ATƏT-nin Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı qərar bu ilin sonunda Hel-sinkidə ATƏT-nin üzv ölkələrinin XİN rəhbərlərinin görüşündə qəbul ediləcək.

Proses başladı...

“Azərbaycan və Ermənistanın birgə müraziətinə sonrakı artıq Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı proses başlayıb. ATƏT-nin daxili qərarvermə prosedurlarına uyğun olaraq, ATƏT-ə sədrlik edən Fin-landiyanın Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan və Ermənistanın birgə müraziətinə ATƏT-nin bütün üzv ölkələrinə göndərib. Bu prosesə birbaşa Finlandiya rəhbərlik edə-cək. Bu ilin sonunda məhz bu ölkə-nin paytaxtı Helsinki şəhərində ATƏT-nin üzv ölkələrinin XİN rəhbərlərinin görüşü keçiriləcək. Bu görüşdə ATƏT-nin Minsk Qru-punun ləğvi ilə bağlı məsələ müza-kirəyə çıxarılacaq. Hesab edirik ki, bu proses uzun çəkməyəcək. Keçmiş münaqişə tərəflərinin mü-raziətinə, o cümlədən Minsk Qrupu-na vaxtilə həmsədrlik etmiş ABŞ və Fransanın, eləcə də Minsk Qru-punun digər üzv ölkələrinin mövqe-yini nəzərə alsaq, ATƏT-nin üzv ölkələrinin Helsinkidə baş tutacaq görüşündə Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı yekun qərar qəbul oluna-caq. Təkcə Minsk Qrupu deyil, həmçinin keçmiş münaqişə ilə bağlı

yaradılan Yüksək Səviyyəli Plan-laşdırma Komitəsi və ATƏT-nin sədrinin Minsk Qrupundakı şəxsi nümayəndəliyi strukturunun ləğvi barədə də məsələ qaldırılacaq. Ye-kun qərar ATƏT-nin bütün üzv ö-lkələrinin konsensusu əsasında qə-bul olunacaq”, - deyən R.Bayramov əlavə edib ki, çox maraqlı siyasi proseslər baş verir. “ATƏT-in Minsk Qrupu 1992-ci ildə Finlandi-yada təsis edilib. Bu qurumun ləğvi ilə bağlı qərar da Finlandiyanın ev sahibliyi edəcəyi ATƏT-nin XİN rəhbərlərinin görüşündə qəbul edi-ləcək. Əgər ABŞ və Fransa Minsk Qrupunun ləğvinə dəstəkləyirsə, quruma üzv olan digər ölkələr də eyni mövqedən çıxış edəcək. Nəha-yət ki, uzun müddət fəaliyyətdə ol-duğu dövrdə münaqişə tərəfləri arasında sülh yarada bilməyən, mü-naqişənin həllində maraqlı olma-yan, üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirməyən və BMT-nin Təhlü-kəsizlik Şurasının qətnamələrinin icrası istiqamətində heç bir addım atmayan Minsk Qrupunun ləğvi prosesinə şəhədlilik edirik”.

Yunis ABDULLAYEV

“Hər şeyi dayandırmaq!”

Fransada siyasi partiyalar və həmkarlar ittifaqlarından kənər və-təndəş təşəbbüsləri tərəfindən irəli sürülən “Hər şeyi dayandırmaq!” çağırışı ölkə üzrə sosial şəbəkələrdə geniş yayılmağa başlayıb. Bu təşəb-büsün məqsədi sentyabrın 10-dan etibarən ölkənin tam iflic vəziyyətə salınmasıdır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sosial şəbəkələrdə yayılan mesajlarda tə-şəbbüskarlar insanları boykot, itaət-sizlik və həmrəylik vasitəsilə ölkə-də bütün sahələrdə işlərin dayandı-

rılmasına - tətıl etməyə çağırırlar. “2025-ci il sentyabrın 10-dan başlayaraq tam və limitsiz tətılə ge-dirik... Artıq ödəmirik, istehlak etmi-rik, işləmirik... Bizim yeganə gücü-müz TAM BOYKOT-dur”, - deyə sosial şəbəkələrdə edilən paylaşım-larda deyilir.

Tələblər arasında vətəndaş tə-şəbbüsü ilə referendum (RIC), daha yüksək pensiyalar, ümumi müqavi-mət və ya tətıl kimi tələblər var. Hərəkət may ayında başlayıb, lakin iyulda hökumətin büdcə açıqlamala-

Fransada sentyabrın 10-na ümummilli tətıl çağırışı edilib

rından sonra daha geniş dəstək qaza-nıb.

Bu təşəbbüsün siyasi baxımda neytral olduğu iddia edilsə də, onu keçmiş “sarı jiletli”, tələbələr, qeyri-sabit işçilər, tibb işçiləri və di-gər sosial qruplar dəstəkləyirlər.

Eyni zamanda, bəzi həmkarlar ittifaqları da prosesə qoşulur. Ümu-mi Əmək Konfederasiyası (CGT) (kimya, ticarət və enerji sektorları) və “Force Ouvriere” sentyabrdan tətıl xəbərdarlığı elan edib və sent-yabrın 10-u üçün konkret aksiyalar planlaşdırılır. “Əyilməz Fransa” parti-yasının lideri Jan-Lük Melençon hərəkətin müstəqilliyini vurğulasa da, ona dəstəyini ifadə edib.

Sosial analitiklər bunu “Sarı ji-letli” hərəkətinə sonrakı davam edən sosial narazılığın təzahürü kimi dəyərləndirirlər.

Bu yeni çağırış Fransada sosial gərginliyin artdığı bir vaxtda baş ve-rir və qarşidan gələn büdcə səsvər-məsi ərafəsində siyasi atmosferi da-ha də gərginləşdirir. Bu təşəbbüs gələcəkdə daha böyük etirazlara zə-min yarada bilər.

Çin-Aİ marşrutu cəmi 16 günə qət ediləcək

Şanxaydan Rotterda-ma dəniz yolu ilə yüklər təxminən 60 gün çəkir və bu Süveyş kanalının sə-rbəst olması şərti ilə mümkündür. Qazaxıstan vasitəsilə yüklərin çatdı-rılması isə 16 gündən çox çəkmir.

AZƏRTAC xəbər ve-rir ki, bunu Qazaxıstan

hökumətinin iclasında “Samruk-Kazyna” ASC İdarə Heyətinin sədri Nurlan Jakupov deyib. O əlavə edib: “Ümu-milikdə, Çin-Aİ-Çin mar-şrutu üzrə bütün yük axı-nının 85%-i ölkəmizin ərazisindən keçir.

İdarə Heyəti sədrinin sözlərinə görə, hazırda xarici və daxili infrast-rukturun tikintisi üzrə tranzitin artırılması istiq-a-mətində işlər aparılır. Xüsusən, beynəlxalq ter-minallar şəbəkəsi forma-laşdırılır: Çinin Lianyun-qan və Sian limanlarında mövcud terminallarda Çen-qdu şəhərində tutumların

əlavə edilməsi planlaşdı-rılır.

O vurğulayıb: “Bun-dan əlavə, tranzit yük axını-nı artırmaq üçün Çinlə üçüncü sərhəd ke-çidinin - Baxrı-Ayagöz dəmir yolu xəttinin tiki-n-tisinə başlanılıb. Dəniz nəqliyyatı xidmətlərinin genişləndirilməsi məqsə-dilə konteyner gəmiləri alınır, Xəzər dənizi lıma-nının ərazisinin dərinləş-dirilməsi işləri aparılır. Hava daşıma xidmətlərini inkişaf etdirmək üçün milli aviadaşıyıcının yara-dılması məsələsinə baxı-lır”.

HƏMAS razılaşdı... Yeni atəşkəs sazişi gözlənilir

HƏMAS ilə İsrail arasında yeni atəşkəs sazişinin imzalan-ması gözlənilir. “Al Jazeera Arabic” telekanalının məlumatı-

na görə, HƏMAS İsraillə danı-şılqlarda vasitəçilik edən Misir və Qəterin irəli sürdüyü yeni atəşkəs təklifini qəbul edib.

HƏMAS -ın rəsmisi telekanala şərhində qeyd edib ki, hərəkət danışıqlar mənasında vasitəçilər tərəfindən irəli sürülən təklif-

lərlə razı olub. Belə ki, HƏMAS hərəkəti fəalstnlı məbbsuların azad edilməsi qar-şılığında Qəzza zolağında saxla-nılan israilli girovların yarısını azad etməyə razılaşıb. HƏMAS-ın rəsmisi əlavə edib ki, yeni atəşkəs sazişi layihəsində ABŞ-ın təklif etdiyi məqam-lar da yer alıb. Xüsusilə, yeni saziş 60 günlük atəşkəsdən və girovların mərhələli şəkildə

azad edilməsindən bəhs edir. Eyni zamanda, HƏMAS-ın dəst-əklədiyi təklifdə İsrail qoşunla-rının Qəzzadan çıxarılması da nəzərdə tutulub. Xatırladaq ki, ABŞ, Qəter və Misirin vasitəçi-liyi ilə aparılan uzunmüddətli danışıqlar nəticəsində bu ilin yanvarın 19-da İsrail ilə HƏMAS arasında imzalanan atəşkəs sazişi martın 18-də tə-rəflər arasında yenidən silahla-

rın işə salınması ilə fiaskoya uğradı. Son dörd aydan çoxdur ki, İsrail Silahlı Qüvvələri Qəz-zada HƏMAS-a qarşı hərbi əməliyyatları davam etdirir. Bölgədə atəşkəsin yenidən tə-min edilməsi üçün Qəterin pay-taxtı Dohada Qəter, Misir və ABŞ-ın vasitəçiliyi ilə danışıqlar aparılacaq, münaqişə tərəf-ləri hələ də tam ortaq məxrəcə gəlməyiblər.

Yeni atəşkəs sazişi nədən ibarət olacaq?

Böyük ehtimalla, Misir və Qə-ter tərəfindən irəli sürülən yeni təkliflər də özümdə müvəqqəti atəş-kəsi ehtiva edəcək. Bu müddət 60 və ya 90 günü əhatə edə bilər. Söz-süz ki, bu müddət ərzində də yeni atəşkəs sazişinin müddəaları mərhələli şəkildə icra ediləcək. Əvvəl-ki atəşkəs dövründəki kimi eyni vəziyyət müşahidə olunacaq - ilkin mərhələdə döyüşlər tam olaraq dayandırılacaq və İsrailin hərbiçiləri

və HƏMAS-ın silahlı qrupları sa-zışdə müəyyən edilən mövqələrə geri çəkilib, ikinci mərhələdə qarşılıqlı şəkildə israilli və fələstin-li girovlar azad ediləcək, növbəti mərhələdə isə Qəzzadakı mühari-bədən əziyyəti çəkən yerli əhali hu-manitar yardımın oluna-cacaq. İsrail humanitar yardımın Qəzzaya çatdırılmasına heç bir əngəl törət-məməklə bağlı öhdəlik götürəcəyi halda HƏMAS da bölgədəki İsrail

ordusunun mövqələrinə hücum et-məmək barədə öhdəlik götürəcək. Bir sözlə, yeni atəşkəs sazişi bu ilin yanvarın 19-da İsrail ilə HƏMAS arasında razılaşdırılan atəşkəs sazişi ilə eyni mahiyyət daşıyacaq. Yaxın zamanda növbəti təklif oluna-bilir, amma bu sazişin də öz müddəti çərçivəsində tam şəkildə icra olu-nub-olunmayacağı bölgədəki vəzi-yətdən asılı olacaq.

maq, o cümlədən İsrailə qarşı mü-barizəsini davam etdirmək niyyətindədir. HƏMAS-ın liderləri bəyan edirlər ki, İsrail Silahlı Qüvvələri bölgədə tam çıxmayacağı təqdirdə qarşı tərəfə hücumları dayandırma-yacaq. Bu baxımdan İsrail və HƏMAS-ın ortaq məxrəcə gəlməsi qeyri-mümkündür.

Beynəlxalq mexanizmə ehtiyac var

vəsində atəşkəs sazişinin müd-dələrinin icra olunmasına nəza-rət etmək, hərbi eskalasiyanın qarşısını almaq və sülhün bər-qərar olunmasında addımlar atmaq, hətta tərəflər arasında danışıqla-rın təşkili də mümkün ola bilər. Bu da vurğulanır ki, beynəlxalq mexanizm Qəzzada humanitar böhrana qarşı mübarizədə öz töhfəsini verə bilər. O ki qaldı beynəlxalq mexanizmin kimin idarəçiliyi altında olmasının zər-u-riliyinə, ekspertlər bu mexaniz-min BMT-nin səlahiyyətinə daxil edilməsini, yaxud ABŞ, Misir, Qəter, Səudiyyə Ərəbistan və Türkiyənin birgə rəhbərliyi altın-da olan qurumun nəzarətinə ve-rilməsini məqbul hesab edirlər. Təbii ki, bu kimi məsələlərdə İsrail və Fələstinin mövqələrini nə-zərə almaq lazımdır.

Yunis ABDULLAYEV

İsrail və HƏMAS-ın ortaq məxrəcə gəlməsi qeyri-mümkündür

Qəzzada müharibə başlayandan bu günədək İsrail və HƏMAS danı-şılqlar mənasında ağır şərtlər irəli sürür. İsrail HƏMAS-ın tam şəkildə tərkil-silah olunması və bölgədən çı-xarılmasını tələb edir. Ekspertlər hesab edirlər ki, İsrail Silahlı Qüv-vələrinin Qəzzadakı hərbi əməli-yatlarda əsas hədəfi HƏMAS-ı ta-

mamilə sıradan çıxarmaq və onun Qəzza zolağında hərbi-siyasi idar-əetməsinə son qoymaqdır. Onların sözlərinə görə, İsrail hakimiyyəti öz məqsədinə çatmaqda israrlıdır. Eks-pertlər, həmçinin qeyd edirlər ki, Netanyahu hökumətinin HƏMAS -ı məhv etmədən daimi atəşkəsə razı olması qeyri-realdır, çünki o, buna

razılıq verəcəyi təqdirdə ölkə daxi-lində radikal sağçı qüvvələrin ciddi təzyiqləri ilə üzləşəcək. Qəzza zo-lağında müvəqqəti atəşkəs təmin olunsa belə, İsrail öz hədəfinə nail olmayana qədər bölgədə hərbi əməliyyatları davam etdirəcək. HƏMAS da öz növbəsində İsrailin şərtlərinə boyun əyməmək - əgər HƏMAS İsrailin şərtlərinə hər han-sı şəkildə razı olarsa, bu, qeyd-şərt-siz, hərəkətin kapitulyasiyası anla-mına gələcək. HƏMAS Qəzzada öz hərbi-siyasi mövcudluğunu qoru-

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955,
0552004544
“Azərmatbuatayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmatbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Havalansın Xanın səsi...

Görkəmli şair Səməd Vurğun Xan Şuşinskiin füsunkar sənətini, nadir səsinə dərinlən duyub sevmişdi, hətta özünün məşhur “Azərbaycan” şeirində bunu böyük məhəbbətlə tərənnüm etmişdi...

Onu Azərbaycan muğamının korifeylərindən, Qarabağ xanəndəlik məktəbinin görkəmli nümayəndələrindən biri adlandırırlar. Geniş səs diapazonu ona istər bəmdə, istərsə də zildə oxumaq imkanları verirdi. Bu gün görkəmli xanəndəimiz İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirovun anadan olmasından 124 il ötür. Azərbaycan tamaşaçısı onu Xan Şuşinski adı ilə tanıdı və sevdi.

*Könlüm keçir Qarabağdan,
Gah bu dağdan, gah o dağdan.
Axşam üstü qoy uzaqdan,
Havalansın Xanın səsi,
Qarabağın şikəstəsi...*

Niyə Xan?

İsfəndiyar Cavanşirovun Xan adlandırılmasının maraqlı tarixi var. Belə ki, hələ kiçik yaşında olarkən ustadı İslam Abdullayevlə birgə Ağdamın Novruzlu kəndində bir məclisdə iştirak edirmişlər. İslam Abdullayevin xahişi ilə ev yiyəsi qrammofonu qurur və Təbrizli Əbülhəsən xanın ifasında “Kürd Şahnazi” muğamını dinləyirlər. Məclisdə olanların heyranlıqla qulaq asdığını görən İslam Abdullayev üzünü yeniyetmə İsfəndiyara tutaraq, bəlkə sən də “Kürd Şahnazi” oxuyasan deyir. Ustadının sözünü yerə salmayan İsfəndiyar muğamı elə bir şövlə, daha zildən ifa edir. Onun bu ifasına heyran qalan bütün məclis əhli alqışlarla qışqırır: “Əsl xan elə bu imiş ki”. İslam Abdullayev şagirdinə xeyir-dua verərək: “Bu gündən sən oldun Xan”, - deyir.

Beləliklə, Azərbaycan muğam sənətinin Xanı - Xan Şuşinski yaradıcılığının uğurlu, şöhrətli dövrü başlayır. Onun bir xanəndə kimi yetişməsində Cəbbar Qaryağdıoğlunun və Seyid Şuşinskiin də böyük təsiri olmuşdu. O, öz müəllimlərindən “Mirzə Hüseyn segahi”, “Rast”, “Şüşter”, “Şur” kimi bir çox muğam və xalq mahnılarını öyrənib.

Xan Şuşinski Üzeyir Hacıbəyliyə başqa heç bir bəstəkarın yaradıcılığına müraciət etməyib. Deyilənə görə, Üzeyir Hacıbəyli də mahnılarını Xan Şuşinskiin ifasında dinləməkdən xüsusi zövq almış, xüsusən də “Qaragöz” mahnısını...

1920-ci illərdən sonra Xan Şuşinski vaxtaşırı Bakıya gələrək öz ifaçılıq fəaliyyətini genişləndirir. Bakıya gəldiyi zaman verdiyi konsertlərdə izdiham yasanır, insanlar onun ifasını canlı dinləmək üçün sel kimi axışır.

İsfəndiyar Cavanşirovun doğum günüdür

Məclislərdə bədahətən yaranan əsərlər...

Xan əminin Bakıya köçməsinə o dövərdə Azərbaycanın kommunist rəhbəri olan Mircəfər Bağirovla bağlayırlar. Belə ki, 1938-ci ildə Moskva dekadasına gəlməyən Xan Şuşinski barədə sözsöhbət gəzirmiş ki, Şuşada toyları qoyub Moskvaya vacib dövlət tədbirinə getmək istəməyib. Bundan hiddətlənən Mircəfər Bağirov Xan Şuşinskiin Bakıya köçürülməsini əmr edir və 1939-cu ildə - 38 yaşında Xan Şuşinski Bakıya köçür.

Xanəndənin repertuarında “Mahur-Hindi”, “Bayatı-Qacar”, “Qatar” muğamları, “Qarabağ şikəstəsi”, “Arazbarı”, “Heyra-

tı” zərb muğamları ilə yanaşı, xalq mahnıları və təsniflər də yer alır, ifasında daha fərqli, yeni çalarlarda səslənirdi. Xan Şuşinski 1923-cü ildə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında ilk rəsmi çıxışını edib.

Çox zaman xalq mahnıları kimi təqdim olunan “Qəmərım”, “Şuşanın dağları”, “Ay gözəl”, “Məndən gen gözüm”, “Al yadında”, “Dağlarda çiçək”, “Gözəl yarım”, “Ölürəm, a Ceyran bala” mahnılarının müəllifi Xan Şuşinskiyədir. “Şuşanın dağları” mahnısının musiqisi ilə yanaşı, sözləri də Xana məxsusdur. Onun mahnılarının demək olar,

hamısı məclislərdə bədahətən yaranıb. Xan Şuşinski məşhurluğun, şöhrətin bütün məqamlarına yüksəlmişdi. Onun ifasını təkcə Azərbaycanda deyil, bir çox ölkələrdə, qastrol səfərində olduğu dövrlərdə də sevib, alqışlarla qarşılamışlar.

Xanəndənin, eyni zamanda, simfonik orkestrlə də ifaları var. Simfonik orkestrin müşayiəti ilə ilk dəfə simfonik muğamlarda solo hissəni Xan oxuyub. Ümumiyyətlə, musiqi tariximizdə bir çox ilk onun adı ilə bağlıdır. İlk dəfə duet janrında da Xan Şuşinski Şövkət Ələkbərova ilə “Yaylıq” adlı mahnı ifa edib.

1934-cü ildə Xan Şuşinski Tiflis şəhərində keçirilən Zaqafqaziya xalqlarının birinci incəsənət olimpiadasında böyük müvəffəqiyyət qazanaraq birinci mükafata layiq görülür. O, səfər etdiyi bütün ölkələrdə Azərbaycan musiqi mədəniyyətini yüksək səviyyədə və layiqincə təmsil etmişdi...

Azərbaycan musiqi sənətinə göstərdiyi yüksək xidmətə və muğamlarımızı dünyada layiqli təbliğ etdiyinə görə, 1943-cü ildə birbaşa Azərbaycan Xalq Artisti adına layiq görüldü. Bu fəxri ada layiq görülməsindən bir il sonra, yəni 1944-cü ildə Mə-

həmməd Rza Şah Pəhləvinin dəvəti ilə İrana qastrol səfərinə yollanan Xan əmi səfər zamanı Tehran da daxil olmaqla, İranın 4 şəhərində böyük konsert proqramı ilə çıxış edib. Elə həmin ilin dekabr ayında Tiflisdə keçirilən Zaqafqaziya respublikalarının musiqi dekadasında iştirak edir. Z.Pəlişvili adına Tbilisi Dövlət Opera və Balet Teatrında keçirilən konsertdə Xan Şuşinski “Qatar”, “Səməvi-şəms” muğamını oxuyaraq böyük müvəffəqiyyət qazanır...

Görkəmli xanəndə 1960-cı ildə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının nəzdində “Muğam studiyası” yaradaraq gənc xanəndələrə muğamın sirlərini öyrədir. 40 ildən çox Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında solist olan Xan Şuşinski ömrünün son illərində Asəf Zeynallı adına Bakı Musiqi Kollecinə xanəndəlik sinfində dərs deyərək muğam ifaçılarının yeni nəslinin yetişməsinə əvəzsiz xidmətlər göstərərək. Dahi sənətkar gənclikdə ona verilən “Xan” adının məsuliyyətini ömrünün sonunadək şərafətlə daşıyaraq Azərbaycan musiqisinin həqiqi Xanı olub.

Səhnədən də Xan kimi getdi!

Xan Şuşinski ölümünə 10 il qalmış heç vaxt əlinə qaval alıb bircə ağır belə oxumur və təbii ki, səhnəyə çıxmır. Bu, Azərbaycanın mədəniyyət tarixində vaxtında səhnədən gəlməyin ən ağayana nümunəsi hesab olunur. Dahi sənətkarın səsinin yadigarı kimi günümüzə cəmi 240 dəqiqəlik lent yazısı qalıb çatıb. Muğam sənətimizin korifeyi 1979-cu ildə vəfat edib və Bakı şəhərindəki II Fəxri Xiyabanda dəfn edilib. Dünyaya çox xanlar gəldi-gətdi. Lakin bircə Xan qaldı! O da muğam sənətimizin xanıdır...

Yeganə BAYRAMOVA

“Nar” nüfuzlu “Stevie” mükafatına layiq görüldü

Beynəlxalq **“Silver Stevie”** mükafatına layiq görüldük!

Sərfəli xidmətləri ilə yanaşı cəmiyyətə dəyər qatan təşəbbüsləri ilə fərqlənən “Nar” Beynəlxalq Biznes Mükafatlarında “İlin Kommunikasiya və ya PR kampaniyası” nominasiyasında “Gümüş Stevie” mükafatına layiq görüldü.

“Nar”ın mükafata layiq görülməsi sosial layihəsi nitq və eşitmə məhdudiyyətli şəxslərə yönəlmis “Təlim məktəbi” iştirakçıların peşə bacarıqlarını inkişaf etdirməklə yanaşı, onların əmək bazarına inteqrasiyasına və müstəqil fəaliyyət imkanlarının genişlənməsinə dəstək olur. Layihə çərçivəsində 200-dən çox gəncə müxtəlif peşələr üzrə təlim və dəstək göstərilib.

Qeyd edək ki, bu il Beynəlxalq Biznes Mükafat-

larına 78 ölkədən 3800-dən çox müraciət olub. Layihələr müxtəlif ölkələri təmsil edən, ümumi tərkibi 250-dən çox mütəxəssisdən ibarət olan doqquz münsif heyəti tərəfindən dəyərləndirilib.

“Nar”ın İctimaiyyətə əlaqələr və korporativ ünsiyyət departamentinin rəhbəri Hökümə Kərimova bildirib: “Eşitmə və nitq məhdudiyyətli şəxslərə yönəlmis sosial layihələrimiz onların həyat keyfiyyətinin yaxşılaşmasına və cəmiyyətdə bərabər imkanların yaradılmasına mühüm töhfə verir. “Nar”ın inklüziv cəmiyyət qurmaq istiqamətində atdığı strateji addımların beynəlxalq miqyasda tanınması və nüfuzlu mükafatla dəyərləndirilməsi sosial məsuliyyət strategiyamızın uğurla həyata keçirildiyinin göstəricisidir”.

“Stevie Awards” 2002-ci ildə ABŞ-da təsis olunan və dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən şirkətlərin və fərdlərin biznes sahəsindəki nailiyyətlərini qiymətləndirir. Mükafat qalibləri uğurlu nümunə kimi təqdim olunur. Qeyd edək ki, “Nar” bu nüfuzlu mükafata artıq üçüncü dəfə layiq görüldü.

Hazırda 2,2 milyon abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli rabitə xidmətləri göstərən “Nar” son 6 ildə Müştəri Loyallığı İndeksində görə ölkədə lider mobil operatorudur. Mobil operator müştəriyönümlülük strategiyasına sadıq qalaraq sərfəli qiymət qarşılığında üstün xidmət təqdim edir.

Şəhərlərdə istiliyin artmasına nə səbəb olur?

Alimlər müəyyən ediblər ki, bir neçə saat günəş altında dayanmış qara rəngli avtomobilin temperaturu asfaltdakından 3,8°C yuxarı olur.

AZƏRTAC “City and Environment Interactions” jurnalına istinadla xəbər verir ki, kənd yerləri ilə müqayisədə şəhərlərdə temperaturun daha güclü artması müşahidə olunur. Portuqaliya, İrlandiya və Braziliyadan olan bir qrup mütəxəssis təcrübədə rəngdən asılı olaraq, nəqliyyatın temperaturun vəziyyətinə təsir göstərə biləcəyini deyir.

Jurnalda dərc olunan məqalədə eksperimentin 2024-cü il iyulun 23-də Lissabon Universitetinin dayanacağına baş verdiyi qeyd edilir. Alimlər qara və ağ rəngli iki park edilmiş avtomobilin yaxınlığında temperaturu ölçüblər. Maşınlar beş saatdan çox günəş altında dayanıblar. Həmin gün havanın temperaturu orta hesabla +36°C-ə çatıb. Həmin vaxt asfaltdan təxminən bir metr məsafədə yaxınlıqda temperatur göstəriciləri nəzərə alınıb.

Nəticədə alimlər avtomobilin rənginin yaxınlıqdakı temperatura əhəmiyyətli dərəcədə təsir etdiyini müəyyən ediblər. Sınaqlar zamanı qara avtomobilin yaxınlığındakı termometr sütunları bitişik boş ərazidə asfaltın yaxınlığında olduğundan 3,8° C yuxarı qalxıb. Avtomobil korpusunun me-

tal səthləri və tünd rəng günəş istiliyini aktiv şəkildə udur və tez qızır. Nəticədə onların yaxınlığında “isti zonalar” formalaşa bilər ki, bu da yoldan keçən piyadalar üçün istiliyi artırır.

Bu təsir açıq rəngli avtomobillərin yaxınlığında yaranmır, çünki onlar günəş enerjisinin çox hissəsini əks etdirir və o qədər də qızdır.

Alimlər qeyd ediblər ki, Lissabon yollarında hər gün 700 mindən çox avtomobil hərəkət edir, park edilmiş avtomobillər isə şəhərin mərkəzində yol şəhərin 10 faizinə qədərini tutur. Ona görə də, dayanacaqlarda çoxlu sayda tünd rəngli avtomobillər şəhər küçələrində havanın temperaturunu yüksəldə, istidən piyadalar üçün narahatlığı artırma bilər.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisensiya: N-B-317
Tiraj: 4798
Sifariş: 1746
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayında nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:
Yeganə Bayramova